

SPK

STATENS
PENSJONSKASSE

ÅRSRAPPORT 2018



Innhold



Kapittel 1
Leders beretning

1 Leders beretning side 4

Kapittel 2
Introduksjon

2.1 Statens pensjonskasse i samfunnet side 7
2.2 Viktige hendelser side 8
2.3 Statens pensjonskasse i tall side 10
2.4 Ledelsen side 12
2.5 Slik jobber vi side 13

Kapittel 3
Årets aktiviteter og resultater

3.1 Samlet vurdering av aktiviteter, resultater og ressursbruk side 16
3.2 Resultater for 2018 side 18
3.3.1 Redegjørelse for pensjon side 20
3.3.2 Redegjørelse for personskadeforsikring side 28
3.3.3 Redegjørelse for lån side 31
3.3.4 Andre aktiviteter og tiltak side 33

Kapittel 4
Styring og kontroll

4.1 Styring og kontroll side 38

Kapittel 5
Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Når en samfunnsreform treffer en teknologisk revolusjon, gjelder det å holde hodet kaldt side 41

Kapittel 6
Årsregnskap

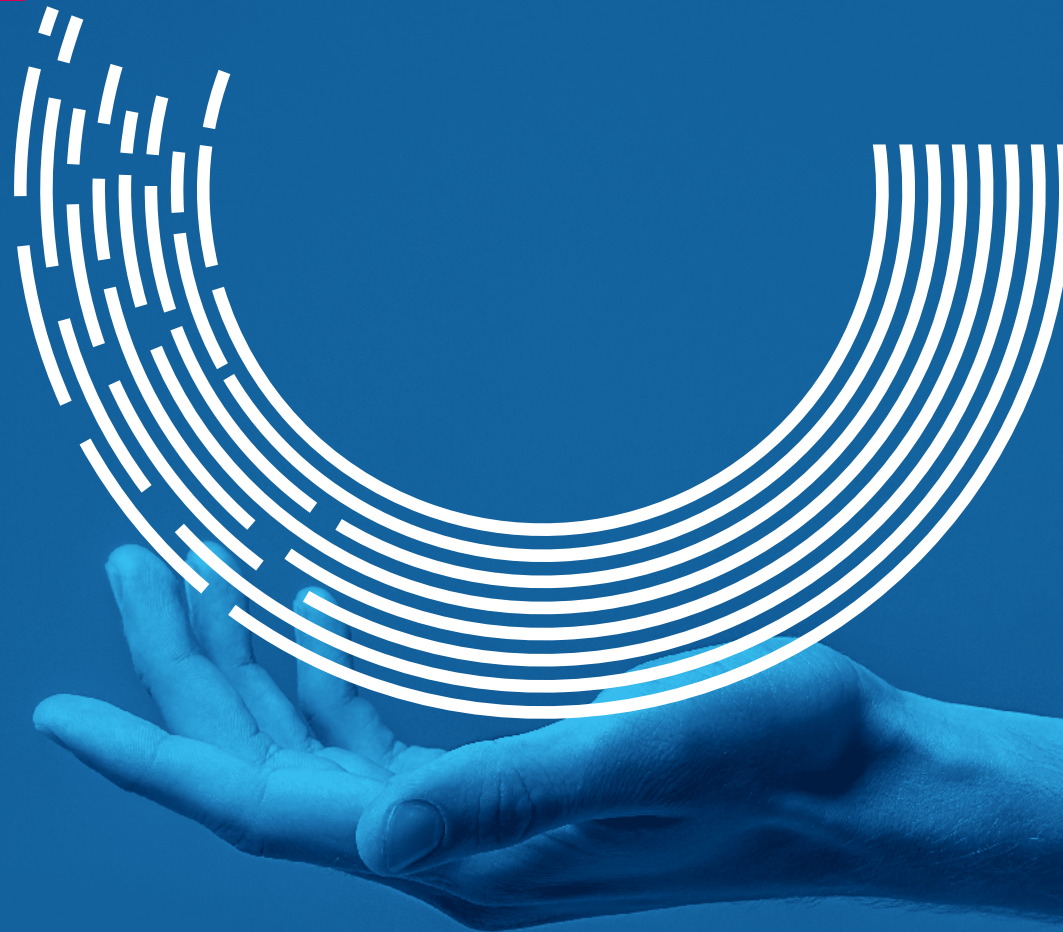
6.1 Regnskap for Statens pensjonskasse side 45
6.2 Regnskap for Jernbanens Pensjonskassefond side 73

Statistikk side 78

Vedlegg: Oppfølging av arbeidskriminalitet side 80
Vedlegg: Vårt bidrag til inkluderingsdugnaden side 81
Vedlegg: Revisjonsberetninger side 82

Kapittel 1:

Leders beretning



Leders beretning

→ 2018 blir et merkeår i vår historie. 3. mars ble det inngått en avtale mellom staten ved Arbeids- og sosialdepartementet og partene i arbeidslivet.

Avtalen innebærer den største endringen i vår hovedytelse – alderspensjon – siden Statens pensjonskasse ble etablert i 1917. Dette er en reform som vi er meget godt fornøyd med.

Gjennomføringen av avtalen vil være den største utfordringen for oss de kommende årene. Reformarbeid vil prege framtiden vår, og reformarbeidet har preget oss i 2018.

En balansegang

Vi har – og vil få – utfordringer langs flere dimensjoner: IT- systemene som må endres, vil kreve store investeringer innenfor knappe tidsrammer. Samtidig som vi gjennomfører store prosjekter, skal vår daglige drift være effektiv og god. Det krever at vi balanserer godt og prioriterer riktig.

Avtalen innebærer at det blir flere varianter av alderspensjon for ulike medlemsårskull. Det krever at vi må satse mye på å tilpasse vår informasjon til medlemmenes ulike



«Vi har – og vi vil få – utfordringer langs flere dimensjoner. Det krever at vi balanserer godt og prioriterer riktig.»

behov. Investeringene vi gjorde i 2018, og som vi skal gjøre framover, er i stor grad «må»-investeringer. Samtidig er det ambisjonen vår at vi skal utnytte det mulighetsrommet de store investeringer gir, til å forbedre våre tjenester til brukerne.

Første år med pensjonsprogrammet Pro 25

Implementeringen av reformen er organisert i et eget program med flere delprosjekter og faser. Alt skal være gjennomført innen 2025 – derfor kaller vi pensjonsprogrammet vårt Pro 25.

Programmets første fase startet opp på nyåret med fokus på å gjøre SPK i stand til å håndtere nye samordningsregler for årskullene 1954 til 1962. Programmet har kommet godt i gang og er i hovedsak i rute både når det gjelder framdrift, kostnad og kvalitet.

Regelendringene treffer alle deler av virksomheten vår. I tråd med SPKs utviklingsstrategi, betyr det at både forretningsområdene og støtteområdene våre er sterkt involvert i de ulike utviklingsprosjektene i Pro 25. Prosjektarbeidet skjer ved siden av daglige driftsoppgaver, og vi ser at det kontinuerlige forbedringsarbeidet i linjen derfor har hatt lavere prioritet i 2018. Likevel har vi levert gode resultater.

Resultater i 2018

Samlet sett har det resultatmessig vært et meget tilfredsstillende år både for vår daglige drift og for våre utviklingsprosjekter.

I det alt vesentlige har vi innfridd både departementenes krav i tildelingsbrevet og SPKs interne mål.

- Vi har innfridd kravene til utbetaling av ytelse og kravene til fastsettelse og innkreving av premie.
- Vi har høy kunde- og medlemstilfredshet. 82 prosent av våre medlemsvirksomheter og 79 prosent av våre medlemmer er godt fornøyd med oss.
- SPK skårer høyt på omdømmeundersøkelse i offentlig sektor – topp 10. Vi har en framgang i omdømme-målingen i 2018, etter at vi opplevde et fall i fjorårets undersøkelse.
- Økt låneramme i tariffoppgjøret i mai 2018 førte til stor økning i antall lånesøknader, og behandlingstiden ble for lang. Vi har satt i verk tiltak for å øke saks-behandlingskapasiteten.
- De økonomiske resultatene er gjennomgående gode. På **driftssiden** ble resultatkravet på 18,2 millioner kroner oppnådd, vi finansierte investeringer for 75 millioner kroner, og avsatte 23,8 millioner kroner til reguleringsfondet. Vi har fortsatt god kostnadskontroll, selv om reformperioden som vi går inn i nå skaper økt kostnadspress.

Premieinntekter og utbetalinger **pensjon** har økt med hhv 8,9 prosent og 4,4 prosent. De viktigste forklaringene bak dette er lønnsvekst, justering av G-beløpet og økning av bestanden av aktive og pensjonister. Samlede opptjente pensjonsrettigheter for de ordninger SPK administrerer er økt med 4 prosent til 551 milliarder kroner.*

* Se regnskapsnote 10 for fordeling på de enkelte ordningene, samt hva som inngår i SPKs regnskap.

I **låneordningene** har samlet utlån falt med 13,1 prosent til 42,7 milliarder kroner. Nedgangen har bremsset noe i forhold til 2017, som følge av økt låneramme og gunstig renteutvikling i forhold til markedet.

Styring, kontroll og sikkerhet

SPK har god styring og kontroll på virksomheten og fikk en ren revisjonsberetning fra Riksrevisjonen.

Gjennom året har vi gjennomført flere internrevisjons-aktiviteter, blant annet gjennomgang av innkjøpsprosessen, vår varslingsordning og våre beslutningsprosesser. Internrevisors konklusjon er at SPK har et modent og godt regime for internkontroll, og at det foreligger planverk, budsjetter, styringsdokumenter og rapporteringer som dekker bredden av organisasjonen.

Vi vurderer **sikkerhetssituasjonen i SPK** som tilfredsstillende og relativt uforandret sammenlignet med foregående år. SPK gjennomfører kontinuerlig større og mindre tiltak for å forbedre sikkerheten. Samtidig ser vi en stadig endring i trusselbildet, og det stilles strengere krav til sikkerhet. Vi mener det er en tilfredsstillende balanse mellom de forbedringsbehovene vi har sett, og de tiltakene vi har gjennomført.

Som det foregående året har mye av sikkerhetsarbeidet i 2018 vært rettet mot å tilfredsstille kravene i den nye personopplysningsloven og de konsekvenser GDPR (General Data Protection Regulation) har for saksbehandling og systemløsninger i SPK. En rekke tiltak er gjennomført i løpet av året for å bringe systemer og prosesser i tråd med nytt lovverk. SPK hadde ingen alvorlige eller kritiske hendelser knyttet til personvern eller informasjonssikkerhet i 2018.

Organisasjonen

De gode resultatene i 2018 skyldes i stor grad to innsatsfaktorer: de ansattes kompetanse, innsats og engasjement kombinert med en moderne IT-systempark.

I 2018 har vi jobbet målrettet for å få ned sykefraværet. Det har gitt gode resultater. Det samlede sykefraværet er redusert fra 5,8 prosent i 2017 til 5 prosent i 2018 – en nedgang på 14 prosent. Det legemeldte sykefraværet var 3,3 prosent.

En medarbeiderundersøkelse i januar 2019 viser dessuten at vi har en organisasjon som skårer høyt på engasjement og gjennomføringsevne. Samtidig framgår det av undersøkelsen at de ansatte opplever at de får god støtte i arbeidet både fra kolleger og ledelse.

Dette er viktige forutsetninger for å levere gode resultater og viktig for arbeidsmiljøet generelt. Det er dessuten en god ballast å ha med seg inn i en utfordrende framtid.



Finn Melbø

Administrerende direktør

Kapittel 2:

Introduksjon



Statens pensjonskasse i samfunnet

→ **Statens pensjonskasse forvalter pensjonsrettighetene til drøyt én million medlemmer. Vi skal samtidig være en trygg, forutsigbar og kostnadseffektiv samarbeidspartner for våre kunder (medlemsvirksomheter).**

SPK er en forvaltningsbedrift under Arbeids- og sosialdepartementet. Vår hovedoppgave er å administrere tjenstepensjoner etter Lov om Statens pensjonskasse. Det vil i hovedsak si tjenstepensjonsordninger for ansatte i staten, skoleverket og selskaper som har eller har hatt en tilknytning til det offentlige.

Blant våre største kunder finner vi Forsvaret, politiet og skolesektoren. SPK administrerer videre særskilte pensjonsordninger for blant annet Den Norske Opera & Ballett, stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, Sametinget og ledsagere i utenrikstjenesten. Vi administrerer også Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og vi forvalter pensjonsordningens fond på 9,8 milliarder kroner. Ut over tjenstepensjon administrerer SPK den statlige yrkesskade- og gruppelivsordningen, statens boliglånsordning, og øvrige tilleggsprodukter.

Samfunnsoppdraget er nedfelt i Lov om Statens pensjonskasse, og våre oppgaver defineres i instruks og det årlige

tildelingsbrevet fra vårt fagdepartement. Tildelingsbrevet for 2018 inneholder fem overordnede mål:

- Utbetale rett ytelse til rett tid.
- Fastsette og kreve inn rett premie til rett tid.
- Sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov.
- Sørge for effektiv drift.
- Sørge for god gjennomføring av reformer.

Det siste punktet er særlig knyttet til innføring av det nye samordningsregelverket, som ble vedtatt i 2018, og innføring av ny offentlig tjenstepensjon, som trolig vedtas i 2019. I tildelingsbrevet for 2018 blir det i tillegg presisert at SPK, i likhet med andre offentlige virksomheter som kjøper inn varer og tjenester, har et særlig ansvar for å motvirke arbeidskriminalitet. SPK skal også være med på den statlige inkluderingsdugnaden som går ut på å hjelpe personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en inn i arbeidslivet. [Les mer om dette i kapittel 4](#) og i eget [vedlegg](#).

Generelt skal SPK tilstrebe et godt omdømme og høy tillit i samfunnet, samt samarbeide med andre virksomheter og aktører som bidrar til at målene nås. Vi skal bruke digitalisering som virkemiddel i vår egen drift der det er formålstjenlig, og vi skal bidra til å skape gode digitale fellesløsninger som effektiviserer driften og øker samhandlingen i statsforvaltningen.

Medlemmene og virksomhetene

Medlemmene våre skal ha riktig utregnet pensjon og forsikringsytelser – til rett tid. Vi har også ansvar for å skape gode informasjonstjenester, slik at medlemmene får hjelp til å forstå sine egne rettigheter og valgmuligheter.

Våre kunder skal ha rett faktura til rett tid og hjelp til å bruke fordelene ved SPK-medlemskap som et middel til å beholde og tiltrekke seg verdifull arbeidskraft. Virksomhetene forventer at SPK leverer gode tjenester og er en profesjonell og moderne aktør i pensjonsmarkedet.

Staten og vårt fagdepartement

SPK er en faglig rådgiver i pensjonsspørsmål, og vi skal bruke vår faglige spisskompetanse til å gi råd i utforming av reformer og utviklingsarbeid. Det betyr også at vi utnytter vårt høye medlemsvolum til å levere gode tjenester til lavest mulig kostnad.

SPK har et selvstendig ansvar for å vurdere behov for regelverksendringer og meddele dette til departementet.

Utbetaling og endring av pensjoner krever samordning med folketrygden (NAV) og med andre leverandører av offentlig tjenestepensjon.

Viktige hendelser i 2018



JANUAR

- NSB lukket pensjonsordningen sin som konsekvens av at Regjeringen vedtok at jernbanen skal konkurranseutsettes.

FEBRUAR

- Arbeids- og sosialdepartementet og partene i arbeidslivet startet forhandlingene om ny offentlig tjenestepensjon.
- I SPK startet vi implementeringen av nye samordningsregler basert på det vi på den tiden var kjent med.

MARS

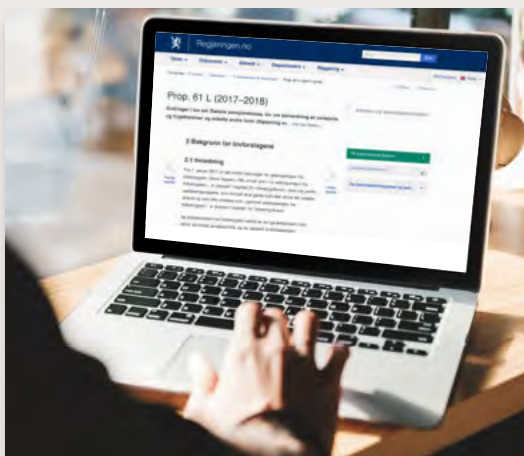
- Natt til 3. mars ble Arbeids- og sosialdepartementet og partene i arbeidslivet enige om en avtale om ny pensjonsløsning for offentlig sektor. Dette var en historisk begivenhet, og årets viktigste hendelse innenfor pensjonsfeltet.

APRIL

- Regjeringen la fram forslag til regler for hvordan offentlig tjenestepensjon skal samordnes med folketrygden for de som er født i 1954 og senere.
- EØS-landene fikk utsatt fristen for å innføre EU sin nye personvernforordning (GDPR) til 20. juli.

MAI

- Onsdag 23. mai ble det klart at medlemmene i Unio, LO og YS stemte ja til avtalen om ny offentlig tjenestepensjon.
- Rammen for boliglån i SPK økte fra 1,7 til 2 millioner kroner, som et resultat av tariffoppgjøret i staten.



De to viktigste hendelsene i 2018 dreide seg om regelverk:

- Nye samordningsregler for årskullene født fra 1954 og yngre ble vedtatt i juni.
- Regelverket for ny offentlig tjenstepensjon ble sendt ut på høring i oktober.

JUNI

- Akademikerne sa ja til avtalen om ny offentlig tjenstepensjon. Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie sa at høringsnotat ville komme til høsten.
- De nye samordningsreglene for årskullene født fra 1954 og senere ble vedtatt. Reglene sier hvordan offentlig tjenstepensjon skal samordnes med den nye folketrygden, som kom i 2011.
- I SPK stengte vi pensjonskalkulatoren på spk.no for alle årskull født i 1959 og senere. Dette skjedde samme dag som de nye samordningsreglene ble vedtatt, fordi det dermed eksisterte et regelverk som kalkulatoren ikke tok hensyn til. Vi mente at informasjonen kalkulatoren ga, ble så feil at det ville være direkte feilinformasjon å holde den åpen. Kalkulatoren vil bli åpnet for noen grupper i januar 2019 og for flere utover året.

JULI

- Den 20. juli trådte EU sin nye personvernforordning, GDPR, i kraft.
- SPKs boliglånsrente gikk ned til 2,08 prosent.

AUGUST

- I SPK opplevde vi en kraftig økning i antall søknader om boliglån. Vi antar det er en virkning av tariffoppgjøret i mai, som medførte en økning av lånerammen fra 1,7 til 2 millioner kroner.

OKTOBER

- Regjeringen foreslo å opprette en tilskuddsordning for å dekke historisk begrunnede pensjonskostnader for ideelle og andre virksomheter som har levert lovpålagte spesialhelsetjenester og statlige barneverntjenester.
- Arbeids- og sosialdepartementet sendte lovforslag om ny offentlig tjenstepensjon ut på høring.

DESEMBER

- Det regjeringsoppnevnte IKT-sikkerhetsutvalget leverte sin utredning til Justis- og beredskapsdepartementet. Utvalget anbefaler blant annet at vi får en ny lov om IKT-sikkerhet for samfunnskritisk virksomhet og offentlig forvaltning.
- Som teknologibedrift er vi opptatt av IKT-sikkerhet, og internt i SPK hadde vi en varslingsøvelse som en del av det kontinuerlige beredskapsarbeidet.

Nøkkeltall

for pensjonsordningene Statens pensjonskasse administrerer

Medlemsvirksomheter og medlemmer		2018	2017	2016
Medlemsvirksomheter i pensjonsordningene	Antall	1 415	1 413	1 430
Medlemmer	Antall	1 089 000	1 075 000	1 069 000
Yrkesaktive medlemmer	Antall	304 000	302 000	302 000
Delvis yrkesaktive og delvis pensjonister	Antall	14 700	15 000	15 000
Pensjonister	Antall	291 000	283 000	275 000
Personer med rettighet fra tidligere arbeidsforhold*	Antall	479 000	475 000	477 000
Tjenestepensjon				
Opptjente pensjonsrettigheter**	Mill. kroner	551 000	530 000	509 000
Pensjonspremie	Mill. kroner	23 300	21 400	15 100
Utbetalte pensjoner	Mill. kroner	27 900	26 700	25 800
Lån				
Utlånsportefølje	Mill. kroner	42 800	49 300	58 300
Søknader om boliglån	Antall	6 850	5 000	4 500
Lånekunder	Antall	44 300	49 800	56 800

Medlemsvirksomheter og medlemmer		2018	2017	2016
Personskadeforsikring				
Premieinntekter	Mill. kroner	233	235	239
Utbetalte personskade- og gruppelivs-erstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer, ekskl. refusjoner)***	Mill. kroner	329	313	372
Kapitalforvaltning				
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill. kroner	9 800	9 300	8 500
Årlig avkastning på fondsmidlene i Apotekordningen	Prosent	1,8	5	4,8
Interne nøkkeltall				
Gjennomsnittlige årsverk	Antall	375	370	385
Driftskostnader	Mill.kroner	555	518	544
Lønnsandel av driftskostnader	Prosent	47	46	49
Lønn og sosiale kostnader per årsverk****	Kroner	692 000	640 000	694 000

* Arbeider ikke lenger i virksomhet knyttet til SPK, men har pensjonsrettigheter hos SPK (oppsatt rett).

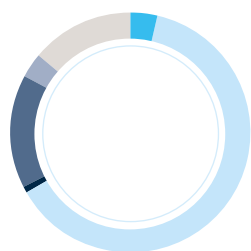
** Se regnskapsnote 10 for fordeling på de enkelte ordningene, samt hva som inngår i SPKs regnskap.

*** Tidligere år har vi benyttet utbetalinger etter fratrekk av refusjoner i nøkkeltallene. Her er alle de årlige beløpene oppgitt uten fratrekk for refusjoner.

**** I 2017 hadde vi lave pensjonskostnader. I 2018 er vi tilbake til tidligere nivåer.

Dette leverer vi

Pensjon



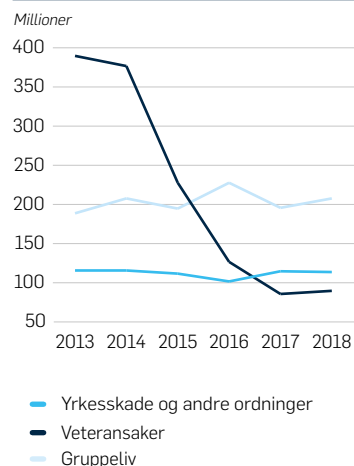
- AFP
- Alderspension
- Barnepensjon
- Ektefellepensjon
- Særalder/førtidspensjon
- Uførepensjon

SPK forvalter pensjonsrettigheter for medlemmer som jobber – eller har jobbet – i stat, skole, forskning, apotek og organisasjoner. Ved utgangen av 2018 utbetalte vi 325 000 pensjoner. Figuren viser fordelingen av de ulike pensjonsdekningene.

Antall alderspensjoner øker og forventes å øke i flere år framover. Antall AFP pensjoner økte med 1,4 prosent fra 2017, men er forventet å synke framover.

Les mer i kapittel 3.3.1.

Forsikringsutbetalinger

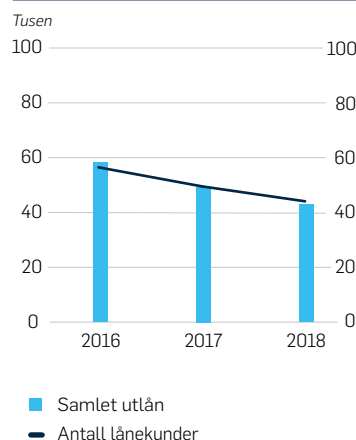


SPK forvalter forsikrings- og erstatningsordninger på vegne av staten. Totalt utbetalte SPK 329 millioner kroner i forsikringsutbetalinger i 2018.

Beløpet består av 180 millioner kroner i gruppelivserstatninger, 62 millioner kroner for veteransaker og 86 millioner kroner for yrkesskade og andre ordninger.

Les mer i kapittel 3.3.2.

Utlånsvolum



Både yrkesaktive og pensjonister kan søke om boliglån fra SPK.

Antall lånekunder sank med 11 prosent fra 2017 til 2018, og totalt utlånsvolum ble redusert med 13,2 prosent i samme periode. Antall søknader om lån økte med 37 prosent fra 2017.

Les mer i kapittel 3.3.3.

SPK leverer også:

- Regnskapsrapporter for pensjonsforpliktelser, prognoser og beregning av avkastningsparametre til premieberegning.
- Utredninger og analyser
- Juridisk kompetanse
- Kurs for å veilede kunder og medlemmer i pensjonsspørsmål.
- Informasjon om pensjonsreformen og offentlig tjenestepensjon. Spk.no er vår hovedkanal for informasjon og kommunikasjon med kunder og medlemmer.
- Forvaltning av pensjonsmidlene til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. For denne ordningen forvalter vi et fond på 9,8 milliarder kroner.

Vi jobber aktivt med å lede medlemmer til web og lage gode betjeningsløsninger på spk.no. Selvbetjeningsgraden holder seg jevnt på 88 prosent.

Les mer i kapittel 3.3.4.

SPK er mer enn SPK-ordningen

Det er viktig å huske at Statens pensjonskasse ikke er én kasse i betydningen én ordning.

Statens pensjonskasse administrerer en rekke ordninger på vegne av staten. Nøkkeltallene du finner i kapittel 2 og tall du finner ellers i rapporten, omfatter alle ordninger. Når vi skriver om «våre» aktiviteter og resultater, mener vi hvordan vi samlet har håndtert alle ordningene SPK administrerer. Og når vi for eksempel snakker om antall medlemmer eller antall pensjonister, teller vi samlet antall for alle ordningene.

I statistikken bak i rapporten finner du nøkkeltall brutt ned på ulike ordninger.

Ledelsen



1. PER WOLD

Direktør for IT-området

2. OLE MARTIN GUDESEN

Direktør for program- og prosjektutviklings-området

3. KARI LUND

Direktør for virksomhetsstyring og kapitalforvaltning

4. LISE LØWE

Direktør for kunde- og markedsområdet

5. FINN MELBØ

Administrerende direktør

6. JEANETTE CHRISTENSEN

Direktør for kommunikasjonsområdet

7. HARALD LUNDH

Direktør for pensjoneringsområdet

8. OLE M. SØRLIE

Direktør for forsikrings- og produktområdet

9. ANNE SOLVANG HOFF

Direktør for HR-området

Slik jobber vi

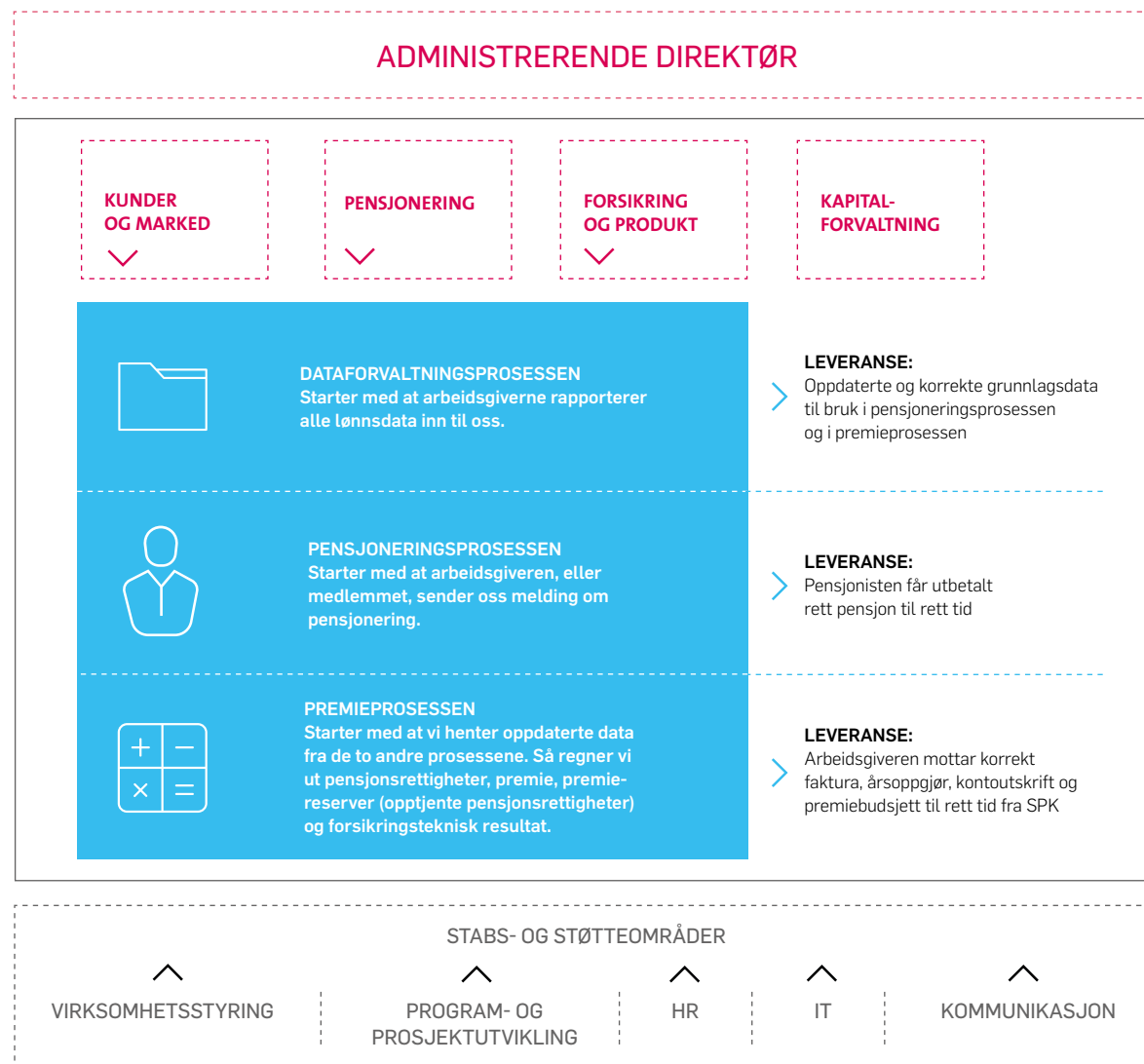
→ **Statens pensjonskasse har et omfattende samfunnsoppdrag. For å lykkes, er vi avhengige av bred kompetanse, tett samarbeid mellom fag- og forretningsområdene – og felles mål.**

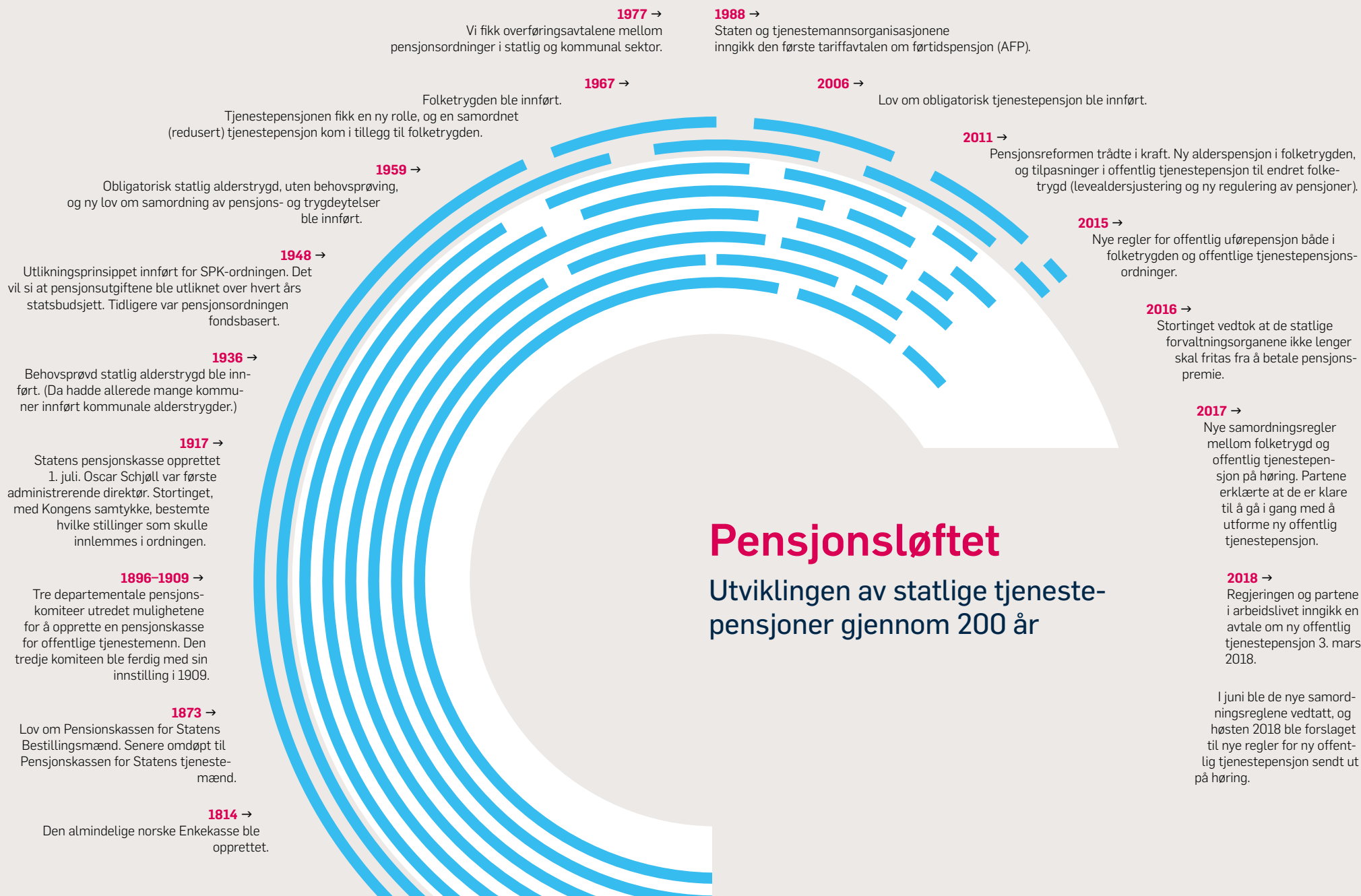
Vår virksomhetsidé er å være ledende på å levere offentlig tjenstepensjon. Det skal vi klare ved å levere kostnads-effektive produkter og tjenester til den servicegraden våre kunder og medlemmer forventer.

Organisasjonsform

Vi er en tradisjonell linjeorganisasjon med fire forretningsområder og fem støtteområder. Men leveransene og tjenestene våre følger ikke de organisatoriske skillelinjene. For å levere det vi skal, på den måten vi ønsker å levere, er vi avhengige av gode, tverrgående prosesser.

I figuren viser vi hvordan viktige prosesser treffer de tre største forretningsområdene: kunde og marked, pensjonering, forsikring og produkt.





Kapittel 3:

Årets aktiviteter og resultater



Samlet vurdering av aktiviteter, resultater og ressursbruk

→ **Samlet sett har vi levert godt på daglig drift og utvikling i 2018. Vi har i stort gjennomført våre strategiske tiltak, og pensjonsprogrammet Pro 25 er i henhold til plan. Men vi ser at utviklingsoppgavene knyttet til nytt regelverk i noen grad har gått på bekostning av det kontinuerlige forbedringsarbeidet innenfor daglig drift.**

- Statens pensjonskasse har oppfylt alle vesentlige mål og resultatkrav fra tildelingsbrevet.
- Vi hadde en svak økning i omsetningen. Primært som følge av ekstraordinært lave pensjonskostnader for egne ansatte i 2017, har vi levert et samlet driftsresultat som er 33,3 millioner kroner svakere enn fjoråret.
- For første gang på svært lenge ser vi at den årvisse økningen i produktivitet har bremsset opp, da administrasjonskostnader i prosent av premiereserven i 2018 viser en økning fra 0,085 til 0,088. Vår produktivitet ligger fortsatt på et meget godt nivå, men vi nådde ikke vårt interne mål om en årlig produktivitetsvekst på 2–3 prosent.*

* For å sammenligne ulike aktører i bransjen beregnes pensjonsrelaterte administrasjonskostnader som andel av den totale premiereserven (opp-tjente pensjonsrettigheter). Det gir en proSENTSATS som angir kostnadsnivå.

Effektiv drift er en sentral føring fra Arbeids- og sosialdepartementet i de årlige tildelingsbrevene. Og produktivitetsvekst har vært – og er – et hovedspor i SPKs interne strategi.

Gjennom kontinuerlig forbedring av verktøy og arbeidsprosesser har vi år etter år vært i stand til å forbedre vårt driftsresultat og nå nye produktivitetsmål. I 2018 så vi at denne positive trenden stoppet opp. Det er ikke unaturlig i en reformtid.

Har prioritert daglig drift

Gjennomsnittlig årsverk i 2018 var 375. Det er 5 flere enn i 2017. I tillegg har vi hatt ca. 40 IT-konsulenter, som i tråd med vår IT-strategi har arbeidet med både utviklingsoppgaver og daglig drift.

Selv i en heftig reformperiode er det alltid den daglige driften som må prioriteres. Det har vi gjort, og derfor ser vi at vi også i 2018 har greid å innfri det viktigste kravet – som er: rett pensjon og premie til rett tid.

Det nest viktigste kravet er å gjøre SPK i stand til å håndtere nytt regelverk. Siden arbeidsoppgavene knyttet til reformarbeidet har krevd store ressurser både fra utviklerne og fra forretnings- og støtteområdene i linjen,

Endringer som har betydning for daglig drift

- Antall alderspensjoner har økt med 4,4 prosent – til 205 000.
- Antall særalderspensjoner har økt med 4,9 prosent – til 12 000.
- Antall AFP-pensjoner og etterlattepensjoner har også økt, mens antall uførepensjoner har gått noe ned. For disse to ytelsene skal vi beregne etteroppgjør etter regelverk som er vanskelig å forklare.
- Antall lånekunder sank med 11 prosent. Men vi innfridde færre lån og antall lånesøknader økte med 37 prosent.
- Antall innmeldte personskadesaker har gått noe ned.

har det fått innvirkning på det kontinuerlige forbedringsarbeidet.

Det betyr ikke at vi har sluttet å lete etter forbedringsmuligheter i våre arbeidsprosesser. Det betyr heller ikke at 2018 har vært et år uten forbedringer i eksisterende saksbehandlingssystemer og betjeningsløsninger. Tvert imot. Vi har forbedret oss. Vi ser for eksempel at automatiseringen av arbeidsoppgavene i pensjonsprosessen har økt fra 70 til 72 prosent.

Men mens vi hittil i stor grad har prioritert de «lavt-hengende fruktene» – mindre forbedringstiltak med stor effekt – ser vi at det nå er lengre mellom disse «fruktene» som krever relativt sett få ressurser. I en reformtid, der vi må prioritere stramt mellom utvikling og daglig drift, blir det færre forbedringstiltak som har så høy kost/nytte-verdi at de når opp i prioriteringen.

Sett i lys av dette, er vi svært fornøyd med at vi har greid å forbedre prosessene våre og øke effektiviteten per årsverk både innen pensjon og personskade, selv om SPK samlet sett ikke nådde vårt interne produktivitetsmål.

Utvikling på sikt

De tunge regelverks- og teknologiprojektene, som SPK har gjennomført og skal gjennomføre i forbindelse med reformer, er i stor grad «må»-prosjekter vi må gjennomføre for å være i stand til å håndtere regelendringene.

Dette er altså ikke effektiviseringsprosjekter, men vi legger stor vekt på å prøve å utnytte mulighetsrommet som oppstår når vi videreutvikler systemløsninger og arbeidsprosesser.

Utviklingstiltak i 2018

Mesteparten av systemutviklingen i 2018 har skjedd i pensjonsprogrammet Pro 25, der vi har samlet utviklingsoppgaver knyttet til implementering av nytt samordningsregelverk (fase 1) og ny offentlig tjenstepensjon (fase 2).

Ved slutten av året var vi i henhold til framdriftsplanen, men det har vært utfordrende å få inn tilstrekkelige utviklings- og IT-ressurser. [Se mer om Pro 25 i kapittel 3.3.1.](#)

Utviklingstiltak utenfor Pro 25

I tillegg til utviklingen som har foregått i pensjonsprogrammet, har vi gjennomført 12 utviklingstiltak. Dette er de mest sentrale:

- Vi har skiftet ut regelmotoren, som er selve «hjertet» i vårt pensjonssystem. Prosjektet startet opp i 2016 og ble ferdigstilt høsten 2018. Ny regelmotor er viktig å ha fått på plass før vi skal implementere nytt regelverk gjennom pensjonsprogrammet.
- Vi har de senere år innført hendelsesbasert fakturering for et utvalg av våre medlemsvirksomheter. I 2018 har vi ferdigstilt systemløsningen til også å beregne hendelsesbasert fakturering for lærere i alle kommuner og fylkeskommuner.
- Vi har startet arbeidet med å innføre et samhandlingsverktøy, Office 365, i hele virksomheten. Dette er et viktig verktøy for å sikre bedre dokumenthåndtering, samhandlingen i grupper og prosjekter, informasjonsflyten og kunnskaps- og erfaringsdeling.

Resultater i 2018

inkludert krav fra tildelingsbrevet

MÅL OG STYRINGSPARAMETRE	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018	Resultat 2018		Kommentarer
MÅL 1. SPK skal utbetale rett ytelse til rett tid						
SPK skal utbetale rett ytelse						
Kvalitet på beregning av nye og endrede pensjoner Av nye og endrede pensjoner skal minst 96 % være uten vesentlige feil ved hhv. første gangs utbetaling og endringstidspunktet. Feil i pensjonsutbetalinger over ± 100 kroner pr. måned bør regnes som vesentlig feil.	97,6 %	97,6 %	> 96 %	97,3 %	●	Stikkprøvekontrollen viser at resultatet totalt for de siste 12 månedene var 97,3 %. For nye pensjoner er resultatet 98,1 % og for endringer 96,5 %.
SPK skal utbetale ytelse til rett tid						
SPK skal sikre at medlemmene får ytelsene til rett tid i tråd med lov- og regelverk, og SPKs fastsatte frister.						
Rettidig utbetaling av nye alderspensjoner, uførepensjoner og etterlattepensjoner. Skal utbetales fra første måned etter lønnsopphør etter at nødvendig dokumentasjon foreligger	99,9 %	99,9 %	100 %	99,9 %	●	Det er 6 brudd i 2018 som skyldes feil registrering og oppfølging.
Utbetaling av yrkesskadeerstatning Forsikringssakene under yrkesskadeersikring skal utbetales innen fire uker etter at nødvendig dokumentasjon er mottatt.	90 %	88 %	> 85 %	87 %	●	Vi har hatt 8 brudd i 2018.
Utbetaling av gruppelevnerstatning Utbetaling skal skje innen sju virkedager etter at nødvendig dokumentasjon foreligger	99,5 %	99,3 %	100 %	99,8 %	●	Vi har hatt 1 brudd i 2018.
Behandlingstid boliglån (nye og refinansiering av lån) Alle søknader om nye boliglån og refinansiering skal behandles innen 14 dager.	Snitt 10 dager	Snitt 13 dager	< 14 dager	Snitt 30 dager	●	Kravet ble ikke nådd på grunn av økt volum etter heving av lånerammen.

MÅL OG STYRINGSPARAMETRE	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018	Resultat 2018		Kommentarer
MÅL 2. SPK skal fastsette og kreve inn rett premie til rett tid						
Rett premie til rett tid Premie skal være minst 98 prosent korrekt iht. mottatt grunnlag og forutsetninger i premieberegningen. Måles som gjennomsnitt av fastsats og hendelsesbasert premie.	100 %	100 %	> 98 %	100 %	●	Ingen kjente feil i faktureringen i 2018.
Faktura skal effektueres iht. avtalt fakturadato med virksomhetene.	à jour	à jour	à jour	à jour	●	Ingen avvik i 2018.

MÅL 3: SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemsvirksomhetenes og medlemmenes behov

Kundetilfredshet Medlemsvirksomhetenes tilfredshet skal være like god som forrige år.	70 %	*	80 %	79 %	●	Gjennomsnittlig kundetilfredshet for 2018 ligger rett under målsetting.
Medlemstilfredshet Medlemmenes tilfredshet skal være like god som forrige år.	62 %	*	80 %	82 %	●	Gjennomsnittlig medlemstilfredshet for 2018 ligger over målsettingen.
Selvbetjeningsgrad Selvbetjeningsgraden for medlemsvirksomheter og medlemmer (saker som løses via SPKs hjemmeside) skal være minst på nivå som forrige år.	87,5 %	88 %	85 %	89 %	●	Som for 2017, ligger vi godt over målsetting for 2018.

MÅL 4. SPK skal sørge for effektiv drift

Kostnadseffektiv drift Pensjonsrelaterte administrasjonskostnader i prosent av forsikringsteknisk avsetning.	0,10 %	0,085 %	0,09 %	0,088 %	●	Administrasjonskostnadsprosenten ligger godt innenfor målet, men har hatt en svak økning ved utgangen av året.
--	--------	---------	--------	---------	---	--

* Vi endret målemetode i 2017, slik at vi ikke kan sammenlikne måltall for 2016 med måltall for 2018.

PRODUKTIVITETSINDIKATORER I SPK	Resultat 2016	Resultat 2017	Mål 2018	Resultat 2018		Kommentarer
Produktivitet pensjon Antall pensjonspoliser per årsverk i pensjoneringsområdet	2 341	2 536	2 538	2 586	●	Vi er godt over SPKs målkrav for 2018.
Produktivitet premie-aktuarberegninger Antall premiebetalende kunder per årsverk i aktuar- og analyseenhetene	78	85	85	87	●	Vi ligger over SPKs målkrav for 2018.
Produktivitet personskadeforsikring Antall forsikringsavgjørelser per årsverk i personskadeavdelingene snitt siste året	108	106	108	131	●	Antall avgjørelser har økt fordi personskadeavdelingene har overtatt gruppelivssakene, som tidligere ble behandlet i en annen enhet.
Produktivitet boliglån Portefølleaktivitet per årsverk per år. (Snitt antall saker per måned i hele forvaltningen, både forvaltning av løpende portefølle og behandling av søknader.)	67,2	108	88	85	●	Noe bak målsetting. Skyldes opplæring av nye ressurser siste del av 2018.

Redegjørelse for pensjon

→ **Pensjon er vårt hovedprodukt. Opp mot 90 prosent av Statens pensjonskasses samlede kostnader er knyttet til administrasjon og produksjon av våre pensjonsytelser. I 2018 økte ressursinnsatsen knyttet til pensjon betydelig fordi vi har arbeidet med å implementere nye samordningsregler og forberede innføringen av ny offentlig tjenstepensjon.**

På tross av omfattende reformarbeid har vi opprettholdt stabil drift og høy kvalitet i hele pensjonsprosessen, samtidig som effektiviteten per årsverk har økt.

Dette leverer vi

SPK administrerer pensjonsordninger for over én million medlemmer. Hver måned sørger vi for at drøyt 300 000 pensjonister får sine utbetalinger. SPKs hovedoppgave er å gi den enkelte økonomisk trygghet knyttet til den dagen man går av med pensjon eller blir ufør. Vi gir også familien økonomisk trygghet om medlemmet selv skulle falle fra.

Tjenstepensjonsordningene SPK forvalter, omfatter disse ytelsene:

- Alderspensjon, når medlemmet velger å ta ut pensjon
- Alderspensjon særalder, for medlemmer som er i en stilling med lavere aldersgrense
- AFP, når medlemmet velger å gå av tidlig
- Uførepensjon, når medlemmet blir sykt eller skadet
- Etterlattepensjon, når et medlem dør, får ektefelle og barn etterlattepensjon

Hver enkelt pensjon vi utbetaler, er resultat av en omfattende prosess, som inneholder langt mer enn selve pensjoneringen – altså overgangen fra yrkesliv til pensjonisttilværelse.

Pensjonsprosessen starter egentlig ved begynnelsen av yrkeskarrieren. Da begynner arbeidsgiveren å rapportere inn lønns- og stillingsdata til oss. Månedlig ajourhold av medlemsdata, ikke minst som følge av endret stilling, lønn eller arbeidsgiver, eventuell uførhet – og alle andre endringer som har betydning for medlemmets rettigheter – representerer en vesentlig del av våre arbeidsoppgaver knyttet til pensjon. Pensjonsberegning, premieberegning og fakturering er andre arbeidskrevende områder.

I kapittel 2.5 viser vi våre tre viktigste prosesser: dataforvaltningsprosessen, pensjoneringsprosessen og premieprosessen. Redegjørelsene i dette kapittelet omfatter alle disse prosessene.

I tillegg til å levere pensjon, har vi også et særlig ansvar for å informere om offentlig tjenstepensjon generelt, og vi bistår Arbeids- og sosialdepartementet med utredninger og analyser.

Samfunnsbetydning

SPKs viktigste samfunnsoppdrag er å sikre rett ytelse og rett premie til rett tid. Dette skal vi gjøre så kostnadseffektivt som mulig. Og vi skal gjøre det i tråd med stadige endringer i regelverket.

SPK har derfor en viktig rolle å spille for å bidra til at de reformene Stortinget beslutter, faktisk blir gjennomført. Dette innebærer et ansvar for å informere våre medlemmer og besvare spørsmål de måtte ha, gjerne lenge før reformen er besluttet eller ytelsen skal betales ut. Det innebærer også et ansvar for å tilpasse våre systemer for å beregne både premie og ytelser; gjerne innen svært knappe tidsrammer.

	Antall		Endring fra 2017	Utbetalinger (MRD)	Endring fra 2017
Alderspensjoner	205 000	Økning	4,4 %	15,4	5,6 %
Særalderspensjoner	12 000	Økning	4,9 %	2,7	8,0 %
Etterlattepensjoner	52 000	Svak økning	0,8 %	3,9	1,8 %
Uførepensjoner	44 000	Reduksjon	-1,8 %	2,4	-3,3 %
AFP-pensjoner	13 000	Økning	1,4 %	3,5	5,6 %
	325 000			27,8	

Figuren viser hvordan de 325000 pensjonene fordeler seg mellom de ulike pensjonsytelsene. (Tall er rundet av).

I 2018 fikk vi nye regler for samordning mellom folketrygd og offentlig tjenstepensjon. Nytt regelverk for offentlig tjenstepensjon ble sendt på høring. [Les mer om dette i kapitlene 1, 2.2, og 5.](#)

Som nevnt i innledningen til dette kapittelet, administrerer SPK flere ulike ordninger. Felles for de ulike ordningene har vært at vi har levert én hovedvariant av alderspensjon. Når de nye reglene trer i kraft, vil variasjonen være så stor at vi kan snakke om fire varianter av alderspensjon.

Endringene får store konsekvenser for medlemmene, medlemsvirksomhetene og oss.

I kapittel 5 redegjør vi for de langsiktige virkningene av nytt regelverk. Utviklingsarbeidet er samlet i vårt pensjonsprogram – Pro 25. [Se redegjørelse i egen ramme.](#)

De store tallene

Per 31.12.2018 hadde vi en premiereserve på 551 milliarder kroner. Dette er summen av pensjonsrettighetene som våre drøyt 1 million medlemmer har tjent opp basert på dagens regelverk.

Bevegelser i bestand og utbetalinger

Per 31.12.2018 hadde vi i overkant av 300 000 pensjonister. Til sammen mottok de 325 000 pensjoner. Det betyr at noen av medlemmene mottok mer enn én ytelse.

Alderspensionsutbetalingene utgjør over halvparten av samlede utbetalinger målt i kroner. Endringer som gjelder alderspensjon, vil derfor avgjøre totalbildet på nåværende og framtidige samlede pensjonsutbetalinger. Antall alderspensjonister øker og forventes å øke i flere år framover.

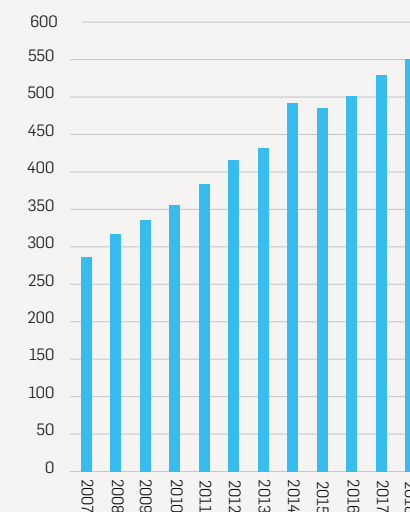
Særalder fortsetter å vokse. Årsaken er at antall yrkesaktive med særaldersgrense som når pensjonsalder, er økende. Tilnærmet like mange uføre som yrkesaktive tok ut særalderspensjon i 2018. I betraktning av gruppens størrelse, er det en stor overgang fra uføre til særalder.

For uføre har vi registrert en reduksjon i bestanden både før og etter uføreforhøringen i 2015. Det er derfor mulig at det er en sammenheng mellom reduksjonen i antall uføre og økningen i antallet som kan ta ut særalderspensjon. Framover forventer vi en økning i særaldersbestanden.

Vi forventet at antall aktive i AFP-alder skulle stige i

Utvikling i premiereserve

Milliarder kroner



I 2018 økte premiereserven (opptjente pensjonsrettigheter) med 21 milliarder kroner. 18 milliarder kroner av denne økningen skyldes endringer tilknyttet alderspensjon. Dette er omtrent tilsvarende økning som i 2017, men fordelingen er annerledes. Alderspension har økt med 18 milliarder kroner, mot 9 milliarder kroner i 2017. Dette skyldes sterkere lønnsvekst og sterkere regulering av pensjonen i 2018. Motsatt ser vi at AFP-reserven har sunket i forhold til 2017. Det skyldes at økningen i fjor var spesielt stor, og i 2018 er vi tilbake på normalnivået.

2018, for så å falle framover mot 2022. I 2018 observerte vi et økt antall AFP-uttak, som er i tråd med denne forventningen.

Tilbøyeligheter til å ta ut AFP var fallende fram til 2015. Fra 2016 og fram til i dag har det vært en svak økning. Hovedforklaringen til økningen i antall AFP utbetalinger i 2018 skyldes imidlertid at det var flere aktive i AFP-alder i 2018 sammenliknet med 2017.

Bevegelse i premie og kundemasse

I 2018 mottok vi 23,3 milliarder kroner i pensjonspremie fra kundene som har sin pensjonsordning hos oss. Dette er en økning på 1,9 milliarder fra 2017.

Hovedårsaken til dette er sterkere regulering av grunnbeløpet i folketrygden og høyere lønnsvekst og lønnsvekstforventninger i 2018 sammenliknet med 2017.

Samtidig som antall premiebetalende kunder har gått opp, er den totale kundemassen i hovedsak uendret. I 2018 valgte flere av våre kunder innenfor samferdselsektoren å lukke sin pensjonsordning i SPK, men de vil forbli kunder i lang tid framover for deler av sine ansatte.

I tiden framover ser vi at det vil komme flere endringer i kundemassen, blant annet på grunn av kommunesammenlåinger og reformer i offentlig sektor.

SPK bistår departementet gjennom å delta i arbeidsgruppen som er nedsatt av departementet for å utrede hvilke hovedprinsipper som skal ligge til grunn for det framtidige premiesystemet i SPK.

Om lag 70 fristilte virksomheter følges opp virksomhets-spesifikt, uten at premien utjevnes med andre. Disse får årlig kontoutskrift med avregning av rente- og risikoresultat.

Produksjon

Pensjonsutbetalingene skal være riktige. Kravet i til-delingsbrevet er at minst 96 prosent av nye pensjoner skal være korrekte ved første gangs utbetaling, og at minst 96 prosent av endringene i løpende ytelser skal være korrekte.

Utbetalingene skal også skje til rett tid; alle nye pensjoner skal utbetales fra første måned etter siste lønning, så framst SPK har mottatt den nødvendige dokumentasjonen.

SPK skal levere riktig premie til rett tid. Kravet er at 98 prosent av premiene skal være korrekte, og faktura skal effektueres i henhold til fakturadato som er avtalt med virksomhetene.

Disse kvalitetskravene er upåvirket av endringer i lover og pensjonsregelverk. Derfor er det et viktig mål å gjennomføre reformer og utvikle systemer for nye regelverk på en god måte – uten at det forstyrrer den daglige driften og det vi leverer til medlemmene våre.

Som en del av innsatsen for å effektivisere offentlig sektor, har vi satt oss som mål å håndtere et jevnt voksende antall pensjoner uten å øke antall årsverk i den delen av virksomheten som har ansvar for pensjonsberegning og -utbetaling.

Premiereserve per dekning



Figuren viser fordelingen av premiereserver (opptjente pensjonsrettigheter) fordelt på de ulike pensjonsdekningene SPK administrerer. Oppgitt i milliarder kroner.

Avkastning på pensjonsmidler

Avkastningen på pensjonsmidlene betyr mye for kostnaden for en pensjonsordning. For fristilte statlige virksomheter som er organisert som AS/ASA, og enkelte andre virksomheter beregner vi avkastning ved bruk av fiktive fond.

De fiktive fondene er i hovedsak knyttet opp mot statsobligasjoner som holdes til forfallstidspunktet – slik at avkastningen ligger fast over obligasjonens løpetid. Den enkelte kunde velger selv løpetid på investeringene. Lave statsrenter de senere årene har gitt lav og synkende avkastning for de fleste medlemsbedrifter. En konsekvens av dagens modell er at premien for den enkelte virksomhet kan variere betydelig fra år til år.

Våren 2018 fikk rundt 70 SPK-kunder med fiktive midler på til sammen omkring 45 milliarder beregnet individuelle avkastningsparametere for 2017.

Snittavkastningen var 2,3 prosent – omtrent uendret fra året før. Avviket på 0,7 prosent i forhold til beregningsrenten* tilsvarer samlet sett en premieeffekt på omkring 330 millioner kroner.

* Rente som blir lagt til grunn ved beregning av den årlige premien for pensjonsordningen.

Produksjonsresultater pensjon

I 2018 viste våre stikkprøver at 98,1 prosent av nye pensjoner, og 96,5 prosent av endringer var korrekte. Av 24 400 nye pensjoner ble 6 utbetalt noe etter fristen. Flere detaljer om utbetalingskvaliteten finner du i tabellen i kapittel 3.2.

På den tekniske siden har den viktigste hendelsen i 2018 vært at vi i mai sluttførte moderniseringen av beregningstjenestene for pensjonsrettigheter og -ytelser (regelmotoren). Denne moderniseringen er viktig fordi den legger til rette for innføringen av nye regelverk i systemene våre.

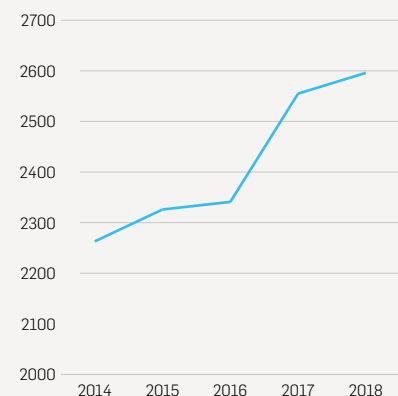
Driftsmessig har året i hovedsak vært preget av å stadig forbedre den løpende driften. Store og mindre orbedringer finner hele tiden sted. Vi innarbeider reformer og regelendringer i våre systemer slik at ytelsene blir korrekte og betjeningen av kunder og medlemmer god. Men både systemer og arbeidsformer kan stadig bli bedre. Vi prioriterer kontinuerlig forbedring høyt, selv om det er krevende i reformperioder.

Produksjonsresultater premie

Kvalitetskravene ble innfridd. Utrulling av hendelsesbasert fakturering følger planen. Hendelsesbasert fakturering for skoleverket (lærere i kommuner og fylkeskommuner) ble ferdigstilt i mai 2018.

Arbeidet med å utvikle nytt system for beregning av premie og reserve har pågått i hele 2018 og følger planen.

Utvikling i antall pensjoner per årsverk i pensjoneringsområdet



Bemanningen har vært stabil i en årrekke. Beregning og saksbehandling av utbetalinger, samt vedlikehold av systemer og rutineverk, la i 2018 beslag på 121,5 av SPKs 375 årsverk. I tillegg kommer ressursbruken innen innrapportering av arbeidsgiverdata, IT, kunde- og medlemsbetjening, aktuarberegninger, informasjonsvirksomhet og annen virksomhet som støtter opp under pensjonsprosessen.

Medlems- og kundebetjening

Pensjon handler om mer enn hva den enkelte får utbetalt i kroner og øre. Informasjonen og hjelpen vi gir underveis i hele medlemsløpet, er en viktig del av tjenestene våre.

SPK er opptatt av å kunne tilby betjeningsløsninger som gir god verdi for medlemmer og virksomheter, og det er et klart mål at vi videreutvikler våre selvbetjeningsløsninger.

Vi ser at vi i stor grad har klart å lage gode selvbetjeningsløsninger for enklere spørsmål. Men når kompleksiteten i spørsmålene øker, ser vi at medlemmene velger å kontakte oss på telefon, e-post og chat. Det betyr at det tar lengre tid å svare i disse kanalene.

I 2018 hadde vi totalt sett omtrent samme antall henvendelser som i 2017. For de selvbetjente kanalene ser vi at antall besøk på spk.no har en marginal økning på 1 prosent – men at det er 7,2 prosent flere innlogginger på våre personlige nettsider for medlemmer.

Selvbetjeningsgraden holder seg på samme nivå som i 2017 og er på 88 prosent. En stor andel av våre medlemmer logger seg inn på de personaliserte sidene «Min side medlem» (MSM).

Til sammen hadde vi 570 000 innlogginger fordelt på 324 000 unike bruker – det vil si at ca. 30 prosent av våre medlemmer har vært inne på sine egne sider på spk.no.

Vi har en marginal økning i antall personer som kontakter oss. Økningen er på 1,2 prosent, men vi ser at endringen i hva slags kanal de ønsker å benytte når de kontakter oss er stor. Det er en klar nedgang på telefon (10 prosent), en klar

Et godt forbedringstiltak

Et godt eksempel på forbedringsarbeidet vårt er uførepensjon. På tross av at antall uførepensjoner kun utgjør 25 prosent av både nye og løpende pensjoner, arbeider om lag halvparten av saksbehandlerne i pensjoneringsområdet med uførepensjon.

Uførereformen hadde som uttrykt målsetting å stimulere til å prøve seg i arbeidslivet. Mange har derfor lønn mens de mottar uførepensjon. Det medfører at vi først må beregne ytelsen på basis av det medlemmet forventer å tjene. Ytelsen må så beregnes på nytt når skatteoppgjøret foreligger året etter, og den faktiske inntekten er kjent. Dette vil kunne medføre et etteroppgjør for å kreve tilbake eller etterbetale ytelse, dersom den forutsatte inntekten avviker fra den faktiske.

Deler av inntekten skal holdes utenfor etteroppgjøret. For eksempel inntekter som ikke er knyttet til samme

periode, slik som feriepengene. Før måtte pensjonisten selv dokumentere dette, gjerne ved å involvere arbeidsgiver. SPK satte i gang mange etteroppgjør som vi ikke hadde trengt å bruke tid på dersom vi hadde hatt tilstrekkelig detaljerte lønnsdata. Medlemmet hadde vanskelig for å forstå prosessen, og både medlemmet og SPK brukte unødvendig tid og ressurser.

Ett av mange forbedringstiltak i 2018 var derfor å forbedre datautvekslingen med skatteetaten, slik at vi nå ikke bare får informasjon om total lønn, men også en spesifisering av feriepengene. Dette sparer mange medlemmer for å bli konfrontert med et oppgjør som viser seg å være uberettiget. Vi bruker færre ressurser, fordi vi gjenbruker informasjon som allerede finnes i den offentlige forvaltningen – helt i tråd med målsettingen om digitaliseringen av Norge.

Dette sparer mange medlemmer for å bli konfrontert med et oppgjør som viser seg å være uberettiget.

økning på epost (12 prosent), og en svært stor økning på chat (75 prosent).

Dette viser at brukerne våre i stor grad er modne for bruk av ny teknologi. Dette kommer også til uttrykk i form av økt antall følgere på sosiale medier og mange lesere av pensjonsbloggen vår.

Henvelseler	2017	2018	Endring
Betjente henvelseler	165 000	167 000	1,2 %
Antall telefoner	122 000	109 300	-10,4 %
Antall epost/brev	27 600	30 900	12,0 %
Antall chat	15 200	26 700	75,3 %

Både medlemmer og virksomheter har satt stor pris på vår chat- løsning, og vi ser her er en stor vekst i volum.

Behov for betjening

Vi ser at brukernes behov for å være i kontakt med oss varierer ut fra deres livssituasjon og alder. Vi ser også at behovet for betjening varierer stort fra pensjonsytelse til pensjonsytelse. Behovet er størst når medlemmet skal søke om pensjon, når medlemmet må samhandle parallelt med andre instanser (for eksempel NAV) og når pensjonen skal kontrolleres mot inntekt. For eksempel i forbindelse med det årlige etteroppgjøret for uførepensjon og AFP.

Uførepensjonen i seg selv kan oppleves som vanskelig å forstå, spesielt for dem som er delvis sykmeldte og har inntekt ved siden av. Vi jobber kontinuerlig med å forbedre informasjonen i søknadsveiledere på spk.no, brev og annen kommunikasjon mot våre uførepensjonister. Dette har

bidratt til at vi har fått færre henvelseler totalt – ned fra 33 878 i 2017 til 31 907 i 2018. En nedgang på 6 prosent.

Sett opp imot antall uførepensjonister er likevel antall henvelseler høyt. Det er mange spørsmål per henvelsel, noe som gjør disse henvelselsene tidkrevende.

Servicenivå

Vi har hatt en forbedring av vårt servicenivå på telefon i 2018 sammenlignet med 2017. Ventetiden har i snitt gått ned, og antall besvarte telefoner har også vært på et høyere nivå enn året før. I 2018 besvarte vi 95 prosent av innkommende telefoner i motsetning til 89 prosent i 2017.

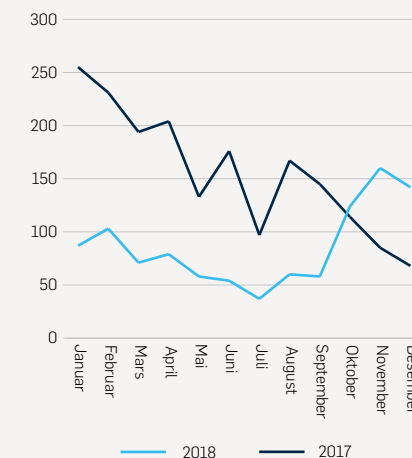
Medlemmer

Vi har digitale løsninger på spk.no som gjør det enkelt for medlemmer å søke informasjon eller få utført oppgaver. Men på grunn av regelendringer fant vi det hensiktsmessig å stenge vår pensjonskalkulator for alle årskull født i 1959 og senere fra juni 2018.

Beslutningen ble tatt fordi vi i løpet av året fikk nye samordningsregler og en avtale som slo fast at vi ville få store endringer i offentlig tjenstepensjon. Siden ingen av disse endringene var implementert i kalkulatoren, ga den feilaktige beregningsresultater.

Gjennom hele året arbeidet vi med å implementere de nye samordningsreglene, og i januar 2019 ble kalkulatoren delvis åpnet for årskullene 1959–62. Funksjonaliteten på kalkulatoren vil øke utover i 2019, men beregningsverktøyet blir ikke komplett før reglene for ny offentlig tjenstepensjon blir vedtatt og implementert.

Ventetid på kundesenteret



Ventetiden har i snitt for hele året blitt forbedret med 45 prosent, og har i snitt vært på 56 sekunder i 2018 mot 156 sekunder i 2017. Det var noe lengre ventetid de tre siste månedene. Dette skyldes i hovedsak henvelseler i forbindelse med etteroppgjør på uførepensjoner.

Vi har oppdatert nettsidene våre med informasjon om nye samordningsregler. Vi har også laget informasjon om ny offentlig tjenstepensjon, og informasjonen er skreddersydd for ulike årskull. Men mye er uvisst og endringene er vanskelige å forklare.

Kunder

Hovedkanalen mellom oss og kundene (medlemsvirksomhetene) er våre selvbetjeningsløsninger på spk.no – siden SPK ikke er tilstede over hele landet.

I 2018 har vi videreutviklet «Min virksomhet» på spk.no, slik at kundene i enda større grad kan betjene seg selv og slippe å ringe oss. Tidligere har vi vist til at telefonhenvendelser fra medlemmene går ned, og at chat vokser.

Dette gjelder også for kundene våre, hvor vi ser enda større endringer i hvordan de bruker oss. Telefonhenvendelsene fra kunder gikk ned med hele 23 prosent, mens antall henvendelser på chat økte med 60 prosent fra 2017.

Les mer i kapittel 3.3.4 – andre aktiviteter og tiltak. Der redegjør vi for medlems- og kundetilfredsheten – sett samlet for hele virksomheten.

Vurdering av resultater – med vekt på produktivitet og ressursbruk

På alle vesentlige områder har vi holdt oss godt innenfor både kvalitetskravene og effektivitetskravene som er knyttet til pensjonsproduktet. Dette fikk vi til på tross av at mange av våre nøkkelpersoner både innen saksbehandling og utvikling måtte «dele seg» mellom daglig drift og reformarbeid. Totalt var 100 personer – inkludert 30–40 konsulenter – involvert i pensjonsprogrammet Pro 25.

SPKs pensjonsprogram Pro 25

SPK etablerte pensjonsprogrammet Pro 25 senhøstes 2017, og det har nå lagt bak seg sitt første år. Hovedformålet er å gjøre SPK i stand til å håndtere nye samordningsregler og ny offentlig tjenstepensjon – samtidig med andre nødvendige systemtilpasninger og moderniseringsbehov.

Programmets første fase (fase I) vil pågå i perioden 2017-2022 med fokus på å implementere nye samordningsregler for årskullene 1954 til 62. Tjenstepensjon fra SPK skal samordnes med ytelser fra folketrygden. Samordningsregelverket regulerer hvordan denne samordningen skal være.

Samordningsreglene ble formelt vedtatt sommeren 2018. Vi er godt i gang med å implementere det nye regelverket og arbeidet med å utvikle kalkulatoren på spk.no, slik at den kan brukes av årskullene 1954-62.

Vi er også i god rute for å ha gode systemløsninger på plass for første pensjonering til januar 2021, da 54-årskullet fyller 67 år.

Et viktig delprosjekt i fase I er å utvikle ny løsning for premieberegning, som er en nødvendig konsekvens av pensjonsreformen. I løpet av 2018 har vi kommet godt i gang med utviklingen, og prosjektet vil pågå fram mot sommeren 2022.

Et annet delprosjekt i fase I er å oppdatere arbeidsflaten i SPKs saksbehandlersystem, både for å sikre nødvendige teknisk oppgraderinger, og ikke minst for å takle behandling av nytt regelverk og møte framtidens behov for effektiv saksbehandling. Her har vi hatt våre første leveranser høsten 2018: Et verktøy for å simulere effekten av nytt samordningsregelverk på ny arbeidsflate.

Fase II av programmet omhandler et helt nytt regelverket for alle årskull som er født i 1963 og senere. Dette regelverket omhandler alderspensjon og AFP for disse årskullene. Fase II av programmet startes opp i 2019 og strekker seg til og med året 2025.

SPK har startet planleggingen av programmets fase II, hvor fokus vil være innføring av ny offentlig tjenstepensjon, basert på høringsnotatet som ble sent ut høsten 2018. Generelt har vi vært opptatt av å sikre at vi bygger framtidsrettede løsninger tilpasset brukernes behov.

Flere oppgaver automatiseres.

Arbeidet med automatisering har gitt effekter også i 2018. 72 prosent av arbeidsoppgavene i saksbehandlingen av pensjon er automatisert, mens det er en svak nedgang i andelen helautomatiserte saker.

Dette er i tråd med vår strategi. Vi mener det er mest å hente på å automatisere enkeltoppgaver med stort volum og mye besparelse per investert krone, framfor å fokusere på å få hele saken sluttført automatisk, noe som kan kreve større investeringer.

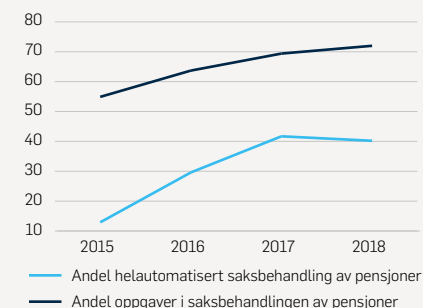
Forventningsstyring

Når det gjelder kunde- og medlemsbetjening, vet vi fra undersøkelser og omtale av pensjon i media, at behovet for aktuell og relevant informasjon er stort.

Men på tross av informasjonssuget, og på tross av at vi måtte stenge av vår kalkulator, har det totale antall henvendelser knyttet til pensjon holdt seg stabilt.

Det kan tyde på at ressursene vi har brukt på å forklare hvorfor vi ikke har mer konkret informasjon å gi, foreløpig har vært tilstrekkelig til å styre forventningene.

Automatiseringsgrad oppgaver og saker



I 2018 ble 72 prosent av oppgavene i saksbehandlingen av pensjoner utført maskinelt. Men andelen helautomatiserte saker – saker som går gjennom hele saksbehandlingsforløpet uten manuell behandling – var 40 prosent. Dette er en svak nedgang fra 2017.

INTERNE PRODUKTIVITETSINDIKATORER KNYTTET TIL PENSJON	2016	2017	Mål 2018	Resultat 2018		
Produktivitet pensjon Antall pensjonspoliser per årsverk i pensjoneringsområdet	2 341	2536	2.538	2586	●	Vi er godt over SPKs målkrav for 2018.
Produktivitet premie-aktuarberegninger Antall premiebetalende kunder per årsverk i aktuar- og analyseenhetene	78	85	85	87	●	Vi ligger over SPKs målkrav for 2018.
Krav fra tildelingsbrevet: Selvbetjeningsgrad Selvbetjeningsgraden for medlemsvirksomheter og medlemmer (saker som løses via SPKs hjemmeside) skal være minst på nivå som forrige år.	87,5 %	88 %	85 %	89 %	●	Vi er godt over SPKs målkrav for 2018.

Vi har en rekke interne produktivetsindikatorer. Tabellen viser målingen av flere forhold som er viktige for å vurdere produktiviteten i pensjonsprosessen. «Produktivitet pensjon» er et internt måltall som omfatter beregning og utbetaling av pensjoner, samt vedlikehold av systemer og rutineverk. «Produktivitet premie- og aktuarberegninger» er også et internt måltall. Mens «Selvbetjeningsgrad» er et måltall i tildelingsbrevet. Selv om selvbetjeningsgraden omfatter alle produkter og tjenester, handler svært mye om kunde- og medlemsbetjening knyttet til pensjon.

Redegjørelse for personskadeforsikring

→ **Statens pensjonskasse forvalter flere erstatningsordninger på vegne av staten. I 2018 utbetalte vi totalt 329 millioner kroner i erstatning. Vi har i hovedsak klart å levere i tråd med målene samtidig som vi har jobbet med forbedring av våre arbeidsprosesser.**

Dette leverer vi

Statens pensjonskasse leverer personskadeordningene på vegne av staten. Disse ordningene er:

- Yrkesskadeforsikring som dekker yrkesskade og yrkessykdom
- Gruppelivsordningen, utbetales som engangsbeløp til etterlatte ved død
- Kompensasjons- og erstatningsordninger for skadde vernepliktige, soldater og veteraner
- Personskader forårsaket av statens biler
- Personskader som omfattes av særavtaler for tjenestereiser innenlands og utenlands samt stasjonering i utlandet, og andre tariffestede erstatningsordninger for statsansatte

Samfunnsbetydning

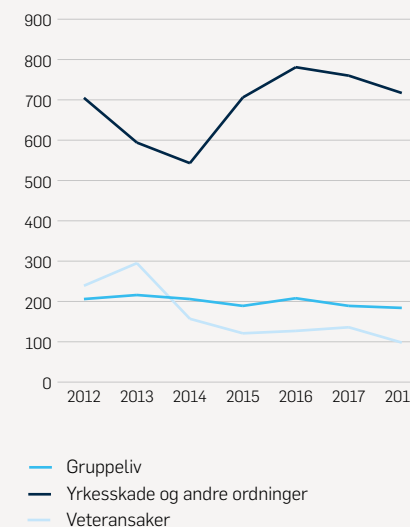
Personskadeordningene er med på å sikre medlemmene trygghet i alle livets faser. Hvis uhellet er ute, gir personskadeordningene de skadelidte eller deres etterlatte en engangsutbetaling.

SPK innvilget gruppelivserstatning i 197 saker i 2018. Dette var en økning på 6 prosent fra 2017. Det er å anse som en naturlig variasjon. SPK utbetalte 180 millioner kroner i gruppelivserstatning i 2018. Det er en økning på 7 prosent, som i hovedsak skyldes økningen i antall saker.

SPK utbetalte 76 millioner kroner i yrkesskadesaker i 2018, mot 77 millioner i 2017. Nivået på utbetalingene er relativt stabilt fra år til år. Vi utbetalte i underkant av 6 millioner kroner etter bilansvarslova og litt over 2 millioner kroner etter særavtaler for reiser for statens regning og andre særavtaler. I tillegg utbetalte vi 2 millioner kroner i erstatninger til vernepliktige.

SPK utbetalte 62 millioner kroner i erstatninger til veteraner. 45 millioner av disse var knyttet til kompensasjonsordningen og 17 millioner kroner til andre erstatningsordninger for veteraner. I 2017 utbetalte vi 58 millioner

Utvikling i antall meldte saker



Kompensasjonsordningene er ordninger for veteraner som var utstasjonert mellom 1978 og 2009. De fleste av søknadene til denne ordningen kom inn i årene etter 2010, da ordningen ble opprettet. Dermed er antall meldte veteransaker, langt lavere i dag. Totalt ble det meldt inn ca 1000 saker i 2018.

kroner i erstatninger til veteranene. Utbetalingene økte dermed med 8 prosent fra 2017 til 2018.

SPKs kunder betalte inn 233 millioner kroner i premie for gruppeliv og yrkesskade.

Produksjon

I 2017 hadde vi rundt 1 100 innmeldte personskadesaker. I 2018 lå nivået på rundt 1 000 nye saker. Hoveddelen av disse er yrkesskadesaker, som utgjorde i overkant av 600 saker.

SPK's eget resultatkrav er at minst 85 prosent av erstatningsbeløpene skal utbetales innen fire uker, henvendelser skal besvares innen 30 dager, og utbetaling av gruppelivs-erstatning skal skje innen sju virkedager etter at fullstendig dokumentasjon foreligger.

I 2018 ble 87 prosent av erstatningsutbetalingene i personskadesakene foretatt innen fristen, og det var 1 brudd på utbetalingsgarantien i gruppelivssaker. I perioder har vi dessverre ikke klart å overholde svarfristen på 30 dager grunnet redusert bemanning. Ved utgangen av 2018 hadde vi 774 saker under arbeid, omtrent på samme nivå som i fjor. Antall avsluttede saker ligger også omtrent på samme nivå som i 2017.

Til tross for at kompensasjonsordningen for veteraner fra internasjonale operasjoner nå har vært i kraft i åtte år, får vi fremdeles inn mange nye saker og har derfor til enhver tid et stort antall saker til behandling.

Kompensasjonsordningen består av del 1, som gir inntil 35 G* (ca. 3,3 millioner kroner) og del 2, som gir inntil 65 G (ca. 6,2 millioner kroner) i erstatning.

* G står for grunnbeløpet folketrygden.

Ser vi samlet på kompensasjonsordningen del 1 og del 2, har 770 personer søkt erstatning etter 1. januar 2010. Av disse har 54 prosent fått innvilget erstatning på til sammen 1,4 milliarder kroner.

27 prosent har fått avslag. Den resterende gruppen består av saker som er blitt kategorisert som henlagt – fordi personene det gjaldt har trukket søknaden eller har latt være å svare på våre henvendelser.

I 2018 mottok vi 48 nye søknader etter kompensasjonsordningen, mens vi avsluttet 90 saker.

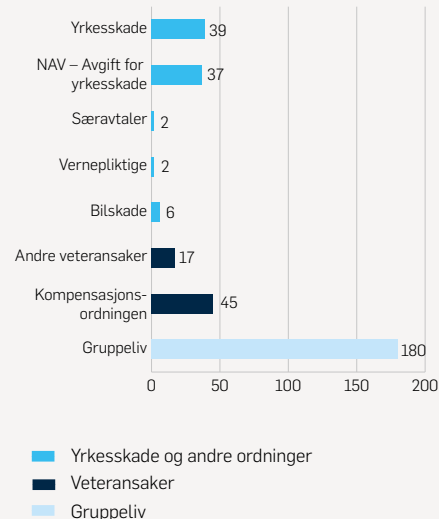
Medlems- og kundebetjening

Avgjørelsene vi treffer skal være riktige. Det er vår ambisjon å behandle alle saker uten ugrunnet opphold. Hvis det blir opphold i en sak, kan det skyldes flere ting.

En personskadesak krever ofte innhenting av omfattende dokumentasjon – fra flere parter. Det kan også ta tid å komme fram til en avgjørelse, fordi det ofte må gå minst ett år før man kan vurdere de medisinske konsekvensene av en skade. Det kan for eksempel være nødvendig å bruke tid for å forsøke seg i arbeid. Vi legger vekt på å være i tett dialog med skadelidte og/eller advokaten til medlemmet underveis i hele prosessen.

Når det gjelder veteran sakene, det vil si søknader om kompensasjon for psykiske skader som følge av internasjonal tjeneste, blir saksbehandlingen ofte spesielt krevende. Blant annet fordi det kan være vanskelig å fastslå om dårlig psykisk helse skyldes belastning under tjeneste eller vanskeligheter senere i livet.

Utbetalinger for personskade og gruppeliv



Figuren viser en oversikt over utbetalinger i 2018 for forsikringsutbetalingene som SPK administrerer. Totalt ble det utbetalt 329 millioner kroner i forsikringsutbetalinger, en økning på 5 prosent fra året før. Beløpene i figuren er ikke fratrasket refusjoner fra arbeidsgiver, og er klassifisert etter forsikringsordning. De avviker derfor fra tallene i årsregneskapet, som inkluderer refusjoner.

De vedtak som SPK treffer i veteransaker, kan klages inn for en særskilt, uavhengig klagenemnd. Vi møter fast i klagenemnda, deltar på konferanser og arbeider for å ha en god dialog og forståelse mellom partene i disse sakene.

I 2018 har vi jobbet med å forbedre våre arbeidsprosesser på ulike måter. Vi har for eksempel sett at vi i mange tilfeller kan yte bedre, og raskere, betjening ved å ringe framfor å sende brev eller e-post. Både fordi vi får raskere avklaringer og fordi det som regel er enklere å forklare komplisert regelverk over telefon enn i et brev eller en e-post.

Gjennom 2018 har vi også forbedret og brukertestet brevene våre. Og vi sendte ut den første medlemsundersøkelsen til alle som hadde fått avsluttet saken sin i oktober, november og desember 2018. Vi vil analysere svarene og se på mulige forbedringstiltak i 2019.



Brukertesting foregår på ulike måter. Da vi testet en del nye brev om personskadeforsikring, gjorde vi blant annet dette: Vi flyttet oss ganske enkelt ned i kantine. SPK holder til i et flerbrukshus, og vi deler kantine med flere ulike virksomheter. På bildet er det rådgiver Hege Skimelid som oppfordrer folk fra «samboende» virksomheter til å bruke noen minutter på våre brevformuleringer. Det viste seg at dette enkle tiltaket fungerte godt.

Samlet vurdering av resultater – med vekt på produktivitet og kostnadseffektivitet

INTERN PRODUKTIVITETSINDIKATOR KNYTTET TIL PERSONSKADESAKER	2016	2017	Mål 2018	Resultat 2018		Kommentar
Antall forsikringsavgjørelser per årsverk i personskadeavdelingene	108	106	108	131	●	Antall avgjørelser har økt fordi personskadeavdelingene har overtatt behandlingen av gruppelivsakene

Vi ser at effektiviteten per årsverk har økt, men at vi i perioder har hatt lengre svartid enn ønskelig på grunn av redusert bemanning som følge av sykefravær. Totalt sett har vi likevel klart å levere i tråd med målene.

Redegjørelse for lån

→ **Statens pensjonskasse forvalter boliglånsordningen på vegne av staten. Som et resultat av tariffoppgjøret våren 2018 økte lånerammen fra 1 700 000 til 2 000 000 kroner, og antall lånesøknader økte med 37 prosent fra 2017. I juli ble renten satt ned fra nominell 2,178 prosent til 2,080 prosent.**

Dette leverer vi

Medlemmer og pensjonister kan søke om boliglån på inntil 2 000 000 kroner med sikkerhet i egen bolig. Vi gir lån til kjøp av bolig, refinansiering og lån til oppussing av egen bolig.

Samfunnsbetydning

SPK har forvaltet låneordningen siden 1966. Boliglånsordningen er en avtale for statsansatte som er framforhandlet av partene i arbeidslivet, og i 1988 ble avtalen knyttet opp mot Hovedtariffavtalen i staten.

Vår målsetting er at vi skal ha en effektiv og profesjonell forvaltning av låneordningen, og at lånekundene opplever søknadsprosessen som rask og med gode digitale løsninger. Ved utgangen av 2018 hadde SPK 44 300 lånekunder,

mot 49 800 ved utgangen av 2017. Utlånsporteføljen var på 42,8 milliarder kroner per 31.12.2018*. Dette er en nedgang på 13,2 prosent, målt mot samme periode i 2017, men nedgangen er mindre enn årene før. Dette henger sammen med at lånerammen økte, noe som resulterte i flere lånesøknader.

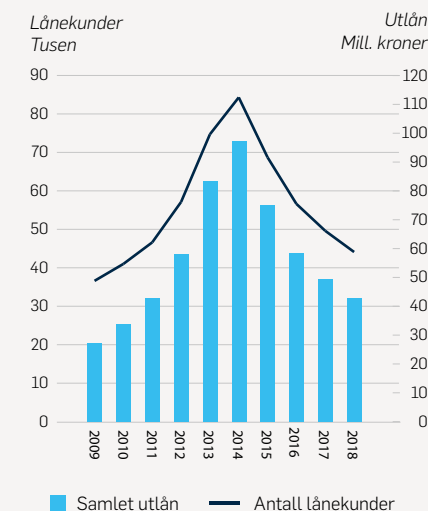
Produksjon

SPK mottok 6 850 søknader i 2018, fordelt på 540 søknader om kjøp til bolig og 6 310 søknader om refinansiering og oppussing. Vi utbetalte 3 742 lån, og gjennomsnittlig utbetalt beløp var på 1 414 000 kroner. Dette var 19,1 prosent flere lån enn 2017. Det ble innfridd 9 287 lån, som er en nedgang på 7,2 prosent siden 2017.

Andelen av lån som er misligholdt er fortsatt lavt og utgjør 0,087 prosent av utlånsporteføljen.

Søknader om boliglån (både nye lån og refinansiering) skal behandles innen 14 dager. Dette målet ble ikke nådd fordi kapasiteten ikke var i tråd med økning av nye lånesøknader. Ved utgangen av året var behandlingstiden oppe i 50 dager. Vi tok grep for å styrke saksbehandlingsskapasiteten.

Utvikling i antall lånekunder og utlånsvolum



Antall lånekunder sank med 11 prosent fra 2017 til 2018, og totalt utlånsvolum ble redusert med 13,2 prosent i samme periode. Antall søknader om lån økte med 37 prosent fra 2017.

* Samlet utlån per 31.12.2018 rapportert til låntakerne er 42,8 milliarder kroner. Bokført utlånsportefølje i årsregnskapet er basert på kontantprinsippet og er bokført med 42,7 milliarder kroner.

Medlemsbetjening

I 2018 sendte vi ut 3 spørreundersøkelser om prosessen for å søke lån i Statens pensjonskasse. Målingene viser at 95 prosent av de som søker lån hos oss alt i alt er godt, eller meget godt, fornøyd med søknadsprosessen.

I forbindelse med heving av lånerammen mottok SPK 8 prosent flere henvendelser siste halvår enn samme periode i 2017. Årsaken er spørsmål knyttet til heving av lånerammen. Totalt sett for året ble det en nedgang i henvendelser på 1,3 prosent sammenlignet med året før.

I 2018 oppgir 89 prosent av lånesøkerne at de har benyttet spk.no for å få informasjon om boliglansordningen, mot 91 prosent i 2017. Gjennomsnittlig samtaletid med kundebehandler på kundesenteret ble redusert med 5 prosent. Årsaken til nedgangen er enklere spørsmål knyttet til heving av lånerammen og spørsmål knyttet til behandlingstider.

Den største endringen i hvordan medlemmene tar kontakt med SPK er på chat. Totalt sett fordeler henvendelsene om boliglansordningen seg slik: 62 prosent på telefon, 19 prosent på e-post og 19 prosent på chat.

Vurdering av resultater – med vekt på produktivitet og ressursbruk

Som resultat av økt låneramme og redusert rente, mottok vi 37 prosent flere lånesøknader i 2018 enn i 2017.

Vårt hovedfokus har vært å få på plass en riktig bemanning for å imøtekomme pågangen av nye lånesøknader. Arbeidet med rekruttering og opplæring har pågått siste halvår av 2018. Det er forventet at behandlingstiden vil gå ned mot målkravet i begynnelsen av 2019.

Produktivitetsindikator

I tillegg til mål- og styringsparameterne i tildelingsbrevet (se kapittel 3.2.), har vi våre egne, interne måltall for produktivitet.

SPK har innført gode digitale løsninger for våre medlemmer når de skal søke lån. Dette har gjort søknadsprosessen enklere for medlemmet og bidratt til å effektivisere deler av lånesaksbehandlingen. Totalt for året så er vi allikevel under produktivetsmålet, men det skyldes at vi i siste halvår har gjennomført mye opplæring av nye ressurser i forbindelse med økning i saksvolum.

Tilfredsheten blant lånekundene er veldig høy, men vi ser at forventningene blir høyere etter hvert som det utvikles nye produkter og tjenester i samfunnet forøvrig. Basert på dette er det fortsatt elementer som kan digitaliseres ytterligere. For eksempel når det gjelder digital innhenting av offentlig data til bruk i søknadsbehandlingen.

**95 prosent
av lånesøkerne er
godt, eller meget godt
fornøyd med søknads-
prosessen.**

INTERN PRODUKTIVITETSINDIKATOR KNYTTET TIL LÅN	2016	2017	Mål 2018	Resultat 2018		Kommentar
Produktivitet boliglån Porteføljeaktivitet per årsverk per år. (Snitt antall saker per måned i hele forvaltningen, både forvaltning av løpende portefølge og behandling av søknader.)	67,2	108	88	85	●	Noe bak målkravet. Skyldes opplæring av nye ressurser siste del av 2018.

Andre aktiviteter og tiltak

→ Delkapitlene foran handler om aktiviteter og resultater som er knyttet til spesielle produkter og leveranser. I dette delkapittelet tar vi fram andre sentrale aktiviteter og resultater som er knyttet til Statens pensjonskasse som helhet.

Nye personvernregler

Den nye personopplysningsloven trådte i kraft 20. juli 2018. Den nye loven er en direkte følge av EUs nye forordning for personvern (General Data Protection Regulation), også kalt GDPR. SPK var rimelig godt forberedt på lovendringen. Personvernombud er på plass.

For øvrig har vi oppdatert maler, retningslinjer og rutiner for å gjøre risiko- og sårbarhetsanalyser, og vi har fått innsynslogging på plass for våre IT-løsninger.

Men arbeidet med å sikre at vår virksomhet alltid er i tråd med personvernreglene, er krevende. Det er en kontinuerlig prosess, og vi jobber fortsatt med tiltak. Dokumentasjonen av våre behandlinger må bli bedre, og vi må sørge for at godt og innebygget personvern blir en del av våre konsept- og utviklingsløp.

Som følge av GDPR og ny personopplysningslov trenger SPK også nye og mer presise lovhjemler for å kunne ivareta samfunnsoppdraget vårt. Det er nå arbeid i gang for å endre våre lover og forskrifter.

Kompetanse på området informasjonssikkerhet og spesielt personvern er også en vesentlig del av de tiltakene som er

identifisert, og som det jobbes med. Dette arbeidet fortsetter vi med framover.

Rekruttering og oppfølging av medarbeidere

Vi har engasjerte medarbeidere, og sykefraværet har gått ned. De største utfordringene i 2018 har vært knyttet til rekruttering.

I 2018 har rekrutteringsprosessen vært forsterket gjennom bruk av testverktøy. Dette har gitt våre ledere bedre grunnlag for å ta gode beslutninger. Vi opplever at SPK i de fleste stillingsutlysningene tiltrekker seg mange og gode søkere. Men vi ser at det er krevende å få besatt enkelte spesialstillinger og IT-stillinger.

Sykefravær

I SPK jobber vi målrettet med å få ned sykefraværet, og dette har gitt gode resultater i 2018. Det legemeldte sykefraværet i 2018 var på 3,3 prosent. Det samlede sykefraværet er redusert fra 5,8 prosent i 2017 til 5,0 prosent i 2018.

Dette er en nedgang på 14 prosent, som vi er meget fornøyd med. Vi gir lederne våre opplæring og veiledning omkring sykefravær, den vanskelige samtalen, medvirkningsplikt samt viktigheten av en åpen og god dialog.

I tillegg arbeider vi systematisk med tilrettelegging og bruken av våre lokaler.

Aktuelle tall

Gjennomsnittlig årsverk i 2018 var 375. Dette er en oppgang på 5 årsverk fra 2017. Ved utgangen av 2018 hadde vi 374 årsverk.

Fordeling av kvinner og menn i SPK var på henholdsvis 56 prosent og 44 prosent. Vi hadde 62 prosent kvinnelige ledere. Ca. 15 prosent av våre medarbeidere har innvandrerbakgrunn.

Utvikling av organisasjonen

I perioden 2017–2018 har endringsledelse vært et fremtredende tema i vårt lederutviklingsarbeid. Vi har vært opptatt av framtidens arbeidsliv og hvilke muligheter og utfordringer det kan gi. SPKs årlige interne medarbeiderprogram hadde også dette som tema.

I vårt interne medarbeiderprogram inviterer vi medarbeidere som ønsker å lære mer om medarbeiderskap og organisasjonsutvikling. I 2018 var det niende gangen vi gjennomførte dette programmet i organisasjonen, og totalt 146 medarbeidere har deltatt.

Medarbeiderundersøkelse

Helt i starten av januar 2019 gjennomførte vi en større medarbeiderundersøkelse. Dette er undersøkelsen som Difi har fått utviklet for statlige virksomheter. Det gir oss gode muligheter for sammenligning.

Undersøkelsen viste at vi har en organisasjon som skårer høyt på engasjement og gjennomføringsevne. I tillegg viser

resultatene fra undersøkelsen at våre medarbeidere opplever god støtte i arbeidet både fra ledere og kollegaer.

I 2018 startet vi implementeringen av Office 365. Dette er etablert som et samhandlingsprosjekt hvor utviklingen av organisasjonen står sentralt.

IT-virksomheten vår er smidig og «utenfra og inn»

Daglig drift

For å være godt rustet til prosjektperioden vi står foran, har vi gjort flere tekniske oppgraderinger i 2018, blant annet har vi skiftet databaseplattform. Nå har vi en framtidrettet databaseteknologi som gir oss store fordeler i utviklingsarbeidet, og som allerede i 2018 reduserte lisenskostnader og forenklet drift og forvaltning.

Vi har også innført nye rutiner for utvikling og gjort tilpasninger i IT-løsningene for å etterkomme kravene i den nye personopplysningsloven.

Tilgjengelighet og driftsstabilitet har vært god gjennom hele året bortsett fra én kritisk hendelse i januar 2018. Både eksterne og interne tjenester var berørt da det oppstod brudd på den eksterne nettverkslinjen til SPK. En feil hos vår nettverksleverandør førte til at vår sekundærlinje heller ikke fungerte.

Etter denne hendelsen hadde vi tett dialog med vår underleverandør for å forhindre at denne type feil inntreffer igjen.

Parallelt med daglig drift og andre oppgaver, har vi gjennomført en større oppbemanning av utviklingsteamene for å takle oppgavene i pensjonsprogrammet Pro 25.

Vår erfaring er at det er kostnadseffektivt å teste ut en minimumsversjon på brukerne i en tidlig fase av prosjektet.

Smidigere og mer tverrfaglige

Smidig utviklingsmetodikk og tett samarbeid mellom IT og forretning var suksessfaktorer i Perform – det store utviklingsprosjektet som gjorde oss i stand til å håndtere pensjonsreformen i 2011.

Nå er vi inne i en ny, stor reformperiode, samtidig som kravene til effektive og brukervennlige løsninger har økt (Les mer om dette i kapittel 5). Vårt svar på disse utfordringene er å bli enda smidigere og enda mer tverrfaglige.

Vi jobber kontinuerlig med å skape enda mer selvstyre i teamene våre. Med riktig kompetanse og økt beslutningsmyndighet blir arbeidet i teamene mer effektivt. Vi går også bort fra de tradisjonelle bestiller/leverandør rollene i IT-utvikling, fordi teamet har fått et felles ansvar for å lage nye løsninger og for å forvalte disse etter at de er tatt i bruk.

Skillelinjene mellom forretning og IT viskes ut gjennom et tett daglig samarbeid hvor begge parter lærer av hverandre. Tilsvarende viskes også skillelinjene mellom prosjekt og drift ut.

Brukerne tester tidlige versjoner

SPK har kommet langt med å effektivisere tjenesteproduksjonen. Målet er hele tiden å tilby en mer effektiv kundefølelse og å kutte kostnader i saksbehandlingen. Vi fokuserer på brukerbehov og digital kundeopplevelse – «utenfra og inn»-perspektivet. Og vi ser at tjenstedesign er en form for kompetanse som blir viktigere og viktigere.

For å se SPK gjennom øynene til interne og eksterne brukere, og for å sikre at vi legger innsatsen på de riktige

oppgavene, har vi tatt i bruk nye metoder som går ut på å levere stadig mer funksjonalitet i kontinuerlige leveranser.

I 2017 startet vi med lynleveranser. Det betyr at et utviklingsteam som har laget og testet en ny funksjonalitet, selv kan sette denne i produksjon. Dette går «lynraskt» sammenlignet med noen år tidligere, hvor vi hadde et fåtall større leveranser i året.

I 2018 gikk vi et hakk lenger. Når vi skal utvikle helt nye løsninger, bruker vi en metode som går ut på å levere en minimumsløsning – det vil si den enkleste løsningen som fungerer godt nok til at den kan tas i bruk og testes. (Metoden kalles MVP – Minimum viable product).

Et eksempel

Historien om simuleringsløsningen er et godt eksempel på hvordan vi arbeider.

Kundesenteret i SPK beregner pensjon for medlemmer som ringer og har spørsmål knyttet til sin pensjon. Dette gjør de ved hjelp av en simuleringsløsning. Med nytt regelverk må denne simuleringsløsningen bygges ut, slik at kundesenteret kan gi svar som er basert på de nye reglene.

Den første versjonen av simuleringsløsningen ble rullet ut til seks pilotbrukere på kundesenteret. Vi hadde allerede testet at denne tidlige versjonen av simuleringsverktøyet ga riktig svar, men vi ønsket å finne ut om brukervennligheten var god nok – om det var et effektivt arbeidsverktøy.

Allerede tidlig i opplæring av pilotbrukerne så vi at vi var på feil vei. I stedet for å rulle løsningen ut til flere pilotbrukere, besluttet vi derfor å skrive om brukergrensesnittet.*

En ny, og mer brukervennlig versjon vil bli tatt i bruk av et fåtall pilotbrukere i januar 2019, før verktøyet gjøres tilgjengelig for alle kundebehandlere våre. Når vi er fornøyd med brukervennligheten, vil vi fortsette å bygge ut løsningen slik at bruksområdet utvides.

Vår erfaring er at det var kostnadseffektivt å teste ut en minimumsversjon på brukerne i en tidlig fase av prosjektet. Det blir betraktelig færre endringer i ombygging av en minimumsversjon enn i ombygging av en fullversjon.

En annen positiv erfaring fra denne måten å jobbe på, er redusert behov for innføring og opplæring. Tidligere måtte ansatte i linjen lære seg mye nytt på kort tid når det kom leveranser fra prosjektene. Nå lærer linjen underveis, ved at de tar i bruk små deler av løsningen av gangen – samtidig som de føler en større trygghet for at løsningene de får gir en bedre arbeidshverdag.

Kunde- og medlemstilfredshet

Det er et bevisst mål å bygge en «utenfra og inn»-kultur der tilbakemeldinger fra kunder og medlemmer er viktige drivere i forbedringsarbeidet.

I 2018 tok vi for fullt i bruk ny metodikk for gjennomføring av tilfredshetsundersøkelser, i tråd med beste praksis i markedet. Den nye metoden innebærer at vi måler kvartalsvis hvordan kunder og medlemmer opplever tjenestene de får levert av oss.

Tidligere hadde vi en stor, årlig undersøkelse, noe som gjorde det vanskeligere å utvikle tiltak raskt når vi fikk tilbakemeldinger som gjorde at en forbedring var nødvendig.

* Brukergrensesnitt: Grensesnittet som gjør at en bruker kan kommunisere med en maskin.

Da vi endret metodikk, måtte vi også endre kriteriene for å måle samlet tilfredshet. 2018 er første hele året med nye måleparametre og derfor nytt målingspunkt for å følge årlig utvikling i tilfredshet.

Internt har vi ønsket å skape større forståelse for hvor viktig det er med regelmessige målinger, slik at vi kan følge utviklingen og tilpasse tiltak i tråd med resultater og funn.

Vi har brukt resultatene fra undersøkelsene til blant annet å forbedre brev der vi ser at medlemmene ikke synes vi har skrevet i et klart og forståelig språk. Vi har også fått tilbakemelding på at søknadsprosessen for uførepensjon har vært vanskelig å forstå. I 2018 har vi jobbet aktivt med å forbedre informasjonen. Vi ser også på selve søknadsskjemaet.

Kundetilfredshet

I tildelingsbrevet for 2018 står det at medlems- og kundetilfredsheten skal være like god som forrige år. Måltallet er endret, så det er ikke så lett å sammenligne med 2017. Men tilbakemeldingene tyder på at det ikke er noen store endringer i tilfredsheten.

I 2018 hadde vi et mål om 80 prosent kundetilfredshet, og vi ligger så vidt under, med en tilfredshetsgrad på 79 prosent.

Den eksterne undersøkelsen utført av Aalund bedriftspensjonsbarometer (en uavhengig bransjeundersøkelse av det norske tjenstepensjonsmarkedet) bekrefter, at vi har et godt omdømme. Vi er særskilt fornøyd med at vi blir vurdert som best på utsagnet «alt i alt hvor fornøyd er du med pensjonsleverandøren».

Medlemstilfredshet

Medlemsundersøkelsen viser at medlemmene er stabilt tilfredse med oss. I 2018 har vi en tilfredshetsgrad på 82, som er noe over måltallet på 80 prosent. Medlemmer som har deltatt på våre ulike kurs, og medlemmer med boliglån er spesielt godt fornøyd med hvordan de opplever SPK.

I Kantar TNS' omdømmemåling for offentlig sektor er vi blant de virksomhetene med høyes omdømme.

Se også resultattabellen i kapittel 3.2.

Klart språk

SPK skal sørge for at tjenester og informasjon er tilpasset medlemmenes og medlemsvirksomhetenes behov. Vi skal bidra til gjennomføring av reformer, ha høy kunde- og medlemstilfredshet, høy selvbetjeningsgrad og høy effektivitet.

Klart og effektivt språk er en forutsetning for at vi skal nå disse målene. Det er også viktig at vi samarbeider godt med våre eksterne samarbeidspartnere og andre aktører i tjenstepensjonsmarkedet, slik at vi har felles forståelse av ord og begreper.

Det har betydning både for datautveksling oss imellom og for å gi enhetlige budskap ut til publikum.

Språksamarbeidet med KLP og NAV har pågått i hele 2018. Språkgruppa, som ble etablert i 2017, har hatt jevnlige møter. Hovedtema dette året har vært å bli enige om hva vi skal kalle – og hvordan vi skal forstå – de ulike beholdningene som har dukket opp i forbindelse med det nye samordningsregelverket. Det har vært svært viktig for SPK å få på plass en felles forståelse av beholdningsbegrepene,

fordi vi er i ferd med å implementere nytt regelverk i saksbehandlingsverktøyet vårt. I det nye samordningsregelverket står ulike beholdningsbegreper sentralt.

Internt har vi tilbudt skreddersydde klarspråkkurs til ulike enheter. Kursene bygger på e-læringskurset «Den gylne pennen» fra Difi.



Det er viktig at vi samarbeider med andre aktører, slik at vi har felles forståelse av ord og begreper.

Kapittel 4:

Styring og kontroll av virksomheten



Styring og kontroll

→ **Statens pensjonskasse har god styring og kontroll på virksomheten. Vi nådde alle vesentlige resultatkrav fastsatt av vårt fagdepartement også i 2018. Det har ikke blitt avdekket noen vesentlige brudd i vår intern kontroll eller fra intern revisor og vi fikk ren revisjonsberetning fra Riksrevisjonen.**

Etatsstyring

Det er god styringsdialog mellom Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) og SPK. Vi har hatt tre ordinære etatsstyringsmøter med gjennomgang av årsrapport og tertialrapporter, i tillegg til flere særmøter om SPKs pensjonsprogram Pro 25.

De vesentligste temaene i styringsdialogen med departementet i 2018 var:

- Pensjonsprogrammet Pro 25
- Videreutvikling og implementering av modernisert premiesystem og avkastningsmodell
- Videreutvikling av vår pris- og kostnadsmodell

Hvordan vi driver styring og kontroll

Helhetlig virksomhetsstyring

SPK har etablert en helhetlig tenkning på virksomhetsstyring i SPK, hvor vi styrer mot både kortsiktige og langsiktige mål. For å ivareta helhetsperspektivet har vi integrert mål- og resultatstyringen med risikostyring og tiltaksstyring. Videre fortsetter vi med å integrere prosessdimensjonen i den helhetlige styringen. I den interne rapporteringen er vi dermed opptatt av å vise hvordan alt henger sammen: fra mål- og resultatstyring, økonomistyring, risikostyring, porteføljestyling og prosessstyring. Alle våre utviklingsaktiviteter inngår i SPKs porteføljestyling.

Økonomistyring

SPKs eksterne økonomirapportering baserer seg på de statlige regnskapsstandardene (SRS), i tillegg til ordinær rapportering til statsregnskapet i henhold til kontantprinsippet. Den interne økonomioppfølgingen er basert på de periodiserte regnskapene. Resultatene følges opp mot årlige, periodiserte budsjetter, supplert med kostnadsanalyser på kundegruppe- og produktnivå.

SPKs prosjekter og øvrige utviklingsaktiviteter følges løpende opp som en integrert del av resultatrapporteringen fra forretningsområdene til toppledelsen.

Risikostyring inkl. internrevisjon

Risikostyringen i SPK er etablert etter prinsippet om tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje består av alle områdeledere og øvrig ledelse i forretningsområdene og utgjør den daglige risikostyringen. Andre forsvarslinje består av en sentral risikostyringsfunksjon med fagansvar og ansvar for overordnet risikooppfølging som er uavhengig av linjen. Tredje forsvarslinje er internrevisjonen som rapporterer til administrerende direktør.

Vi har tertialvise risikogjennomganger på hvert forretningsområde og samlet for SPK, hvor risikoer vurderes opp mot strategiske mål, etterlevelse av lover og regler samt pålitelig rapportering.

Risikovurdering av utviklingsprosjekter og sikkerhet og beredskap er basert på samme metodikk som øvrig risikostyring i SPK. Videre utarbeider vi halvårsplaner for internrevisjon og gjennomfører fire til seks internrevisjonsprosjekter pr år.

Sikkerhet og beredskap

Det operative ansvaret for sikkerhet og beredskap ligger i linjen og følger av behandlingsansvar og systemeierskap. I tillegg har SPK et sikkerhetsråd – et tverrfaglig organ som

understøtter toppledelsen i beslutninger og prioritering av tiltak knyttet til sikkerhet og beredskap.

Aktiviteter i 2018

I andre halvår 2018 satte SPK i gang et strategiarbeid for perioden 2019-2023. For å sikre gjennomføringskraften av vårt pensjonsprogram Pro 25, etablerte vi 1. september et nytt forretningsområde for program- og prosjektutvikling i SPK.

For øvrig fortsetter vi vårt kontinuerlige forbedringsarbeid og videreutvikler våre retningslinjer, prosedyrer, styringsmetoder og verktøy basert på beste praksis.

Økonomistyring

På økonomistyringsområdet har de viktigste utviklingsaktivitetene i 2018 vært planlegging og tilrettelegging for økonomisk oppfølging av prosjektene under pensjonsprogrammet Pro 25, og tilpasning/videreutvikling av pris- og kostnadsmodellen.

Sikkerhet- og beredskap

Som i foregående år ble mye av sikkerhetsarbeidet i 2018 rettet mot GDPR (General Data Protection Regulation) og de konsekvenser denne EU-forordningen får for saksbehandling og systemløsninger i SPK. En rekke tiltak er gjennomført i løpet av året for å bringe systemer og prosesser i tråd med nytt lovverk. Les mer om dette i kapittel 3.3.4.

I 2018 evaluerte vi organiseringen av sikkerhetsarbeidet i SPK. Som følge av dette har vi besluttet å gjøre enkelte organisatorisk grep; det tverrfaglige sikkerhetsrådet vil bli nedlagt og skal erstattes av en permanent seksjon i IT-området med tilsvarende bemanning og mandat. Endringen ble besluttet ved utgangen av 2018 og vil bli gjennomført i løpet av 2019.

Når det gjelder beredskap, gjennomførte SPK en varslingsøvelse for hele organisasjonen, og innen brannvern ble det gjennomført én planlagt evakueringsøvelse.

Resultater i 2018

Resultat og leveransekrav

SPK nådde alle vesentlige mål, resultat- og leveransekrav fastsatt av ASD i det årlige tildelingsbrevet, med unntak av behandlingstid på lån der økning i lånerammen og redusert lånerente medførte høyere søknadsvolum enn vi hadde kapasitet til å behandle.

I 2018 har vi gjennomført alle vesentlige utviklingstiltak i henhold til plan. Det mest sentrale tiltaket i 2018 var å sette i gang pensjonsprogrammet Pro 25, og fokuset i 2018 har vært å implementere nye samordningsregler for årskullene 1954-62. Les mer om våre utviklingstiltak i [kapittel 3.1](#) og [3.3.1](#).

Risikostyring og internrevisjon

SPKs risikoer er i stor grad knyttet til gjennomføring av pensjonsprogrammet Pro 25, det vil si hvilken grad vi har kapasitet til å levere planlagt omfang for dette, og om vi har tilstrekkelig ressurser og kompetanse. Å tilfredsstillere informasjonsbehovet til medlemmer når regelverket ikke er vedtatt er også utfordrende. Og videre har vi høy driftsrisiko som følge av innretningen av dagens avkastningsmodell.

Gjennom året har vi gjennomført flere internrevisjonsaktiviteter, blant annet gjennomgang av innkjøpsprosessen, vår varslingsordning og våre beslutningsprosesser. Internrevisors konklusjon er, som tidligere år, at SPK har et modent og godt regime for internkontroll, og at det foreligger planverk, budsjetter, styringsdokumenter og rapporter som dekker bredden av organisasjonen.

Sikkerhet og beredskap

Vi vurderer sikkerhetssituasjonen i SPK som tilfredsstillende og totalt sett relativt uforandret sammenlignet med foregående år. SPK gjennomfører kontinuerlig større og mindre tiltak for å forbedre sikkerheten. Samtidig ser vi en stadig endring i trusselbildet, og det stilles strengere krav til sikkerhet. Vi mener det er en tilfredsstillende balanse mellom de forbedringsbehovene vi har sett, og de tiltakene vi har gjennomført.

SPK hadde ingen alvorlige eller kritiske hendelser knyttet til personvern eller informasjonssikkerhet i 2018. Vi hadde dog én alvorlig driftsforstyrrelse. Denne ble håndtert slik at det ikke fikk vesentlig innvirkning på vår evne til å produsere løpende tjenester til våre kunder og medlemmer. Hendelsen medførte ingen fare for kompromittering av konfidensialitet eller integritet i våre behandlinger.

Riksrevisjonen

Interimrevisjonen høsten 2018 gikk blant annet gjennom prosesser knyttet til pensjon, personskade og boliglån. Vi fikk ren revisjonsberetning fra Riksrevisjonen.

Fra fellesføringer

I henhold til fellesføringen om inkluderingsdugnad i staten, har SPK ansatt én medarbeider med hull i CV-en siden 01.07.2018, som tilsvarer 6,25 prosent i perioden. Se nærmere redegjørelse i vedlegg bakerst i rapporten.

Når det gjelder fellesføringen for å motvirke arbeidslivs-kriminalitet hos våre leverandører har vi i 2018 innført nye rutiner for inngåelse og oppfølging av kontrakter. Under-søkelser hos våre leverandører har ikke avdekket noe urovekkende. Se nærmere redegjørelse i vedlegg bakerst i rapporten.

Kapittel 5:

Vurdering av framtidsutsikter



Når en samfunnsreform treffer en teknologisk revolusjon, gjelder det å holde hodet kaldt

→ **Per er født i 1954. Han kan gå av med alderspensjon i 2021, og det er like om hjørnet. Vår viktigste forpliktelse er å sørge for at vi er i stand til å levere pensjonen hans. Den store utfordringen – både på kort og lang sikt – er å velge riktig måte å gjøre det på.**

Når vi skal illustrere framtidsutsiktene til Statens pensjonskasse, er det naturlig å ta utgangspunkt i et medlem, og det er naturlig å velge et medlem i 54-generasjonen. Ganske enkelt fordi både det nye samordningsregelverket (som kom i juni 2018) og ny offentlig tjenstepensjon (som nærmer seg sluttbehandling) gjelder for dem som er født i 1954 og senere.

Helt fra 2011, da vi fikk nye opptjeningsregler i folketrygden, har vi visst at den virkelig store reformjobben for oss er knyttet til innføringen av ny offentlig tjenstepensjon. Vi har forberedt oss på en framtid med mange parallelle regelverk og tilleggsbestemmelser – som er nødvendig, fordi regler for pensjonsopptjening ikke er noe som kan endres over natten.

Med avtalen som ble inngått mellom Arbeids- og sosial-

departementet og partene i arbeidslivet, fikk vi visshet: Der vi før snakket om én offentlig alderspensjon snakker vi nå om fire hovedvarianter Se figuren på neste side.

Den viktigste oppgaven for Statens pensjonskasse akkurat nå, er å få disse nye regelverkene inn i saksbehandlings-systemer og beregningsverktøy i tide.

For å få det til, har vi etablert pensjonsprogrammet Pro 25, som skal gå helt fram til 2025, og som har følgende målsetting:

- Levere til riktig tid
- Levere riktig kvalitet
- Levere så kostnadseffektivt som mulig

Utfordring nummer én handler om balanse

Levere til riktig tid, det er ikke noe å diskutere. Hvis Per velger å pensjonere seg i 2021, skal vi være i stand til å utbetale hans pensjon fra det øyeblikket han velger å slutte å jobbe. Men samtidig skal drøyt 300 000 eksisterende pensjonister ha sine utbetalinger.

Reformer skjer ikke i et vakuum. Våre vanlige forpliktelser forsvinner ikke selv om vi er midt i en reformtid, og en hoved-

utfordring de nærmeste årene blir å sørge for den rette balansen mellom utvikling og daglig drift (les mer om dette i kapittel 1, leders beretning).

Utfordring nummer to handler om kompleksitet

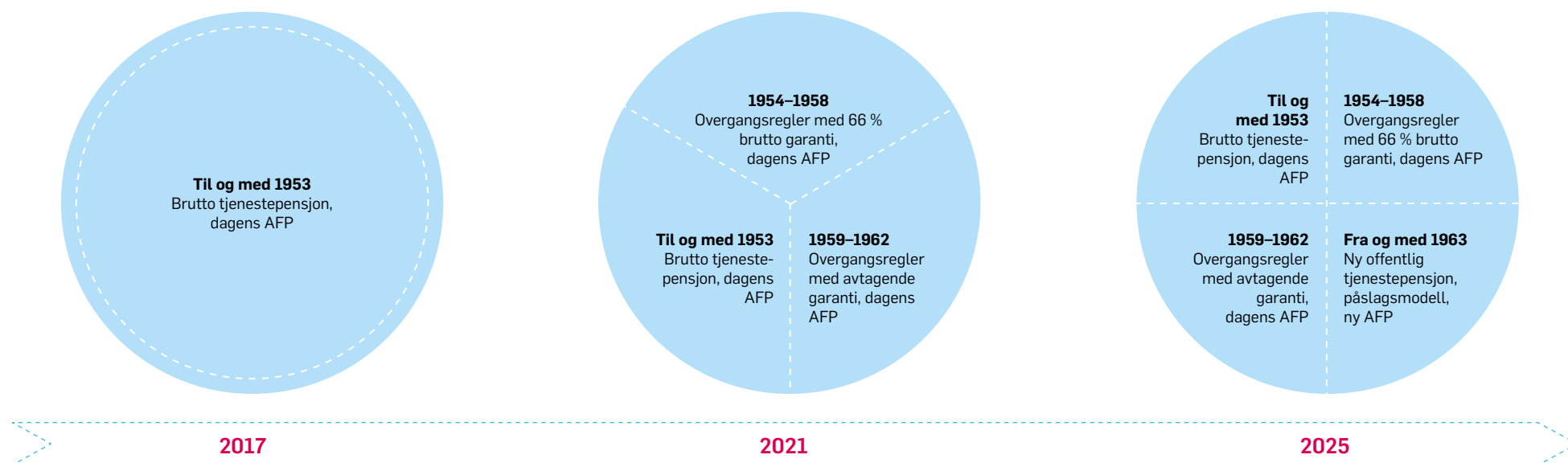
Uansett hva slags produkt vi snakker om, skjer det noe både med produksjonsapparatet og informasjonsapparatet når produktet plutselig oppstår i flere ulike varianter. Det blir flere produksjonslinjer og flere målgrupper å forholde seg til.

Hvis det blir for mange ulike varianter, kan en kommersiell virksomhet bestemme seg for å droppe de variantene som ikke lønner seg ressursmessig.

Slik er det ikke med pensjon.

Når vi nå går fra én til fire hovedvarianter av offentlig tjenstepensjon + flere undervarianter, kan vi ikke kutte ut varianter som krever ekstraordinær ressursinnsats. For eksempel fordi de gjelder så få, eller er så komplekse, at det kun er deler av saksbehandlingsprosessen som lar seg automatisere.

→ Fra én til fire varianter av offentlig alderspensjon



Antall personer som treffes av de ulike regelverksendringene

	Til og med 1953	1954–1958	1959–1962	1963–2100
Antall medlemmer i arbeid og medlemmer med rettigheter fra tidligere arbeidsforhold	40 700	82 000	78 600	597 000

Figuren viser hvordan SPK-medlemmene er fordelt i de ulike aldersgruppene. Figuren er basert på informasjon som var kjent per 31.12. 2018.

Et eksempel

I saksbehandlingssystemet vårt har vi ulike sakskategorier. Innenfor de ulike sakskategoriene finnes det ulike arbeidsoppgaver, men det er ikke alle saker som krever at vi utfører alle oppgavene for å bli løst – vi har altså ulike saksganger innenfor hver kategori. I 2018 hadde vi 2805 saker i kategorien «nytilgang alderspensjon». Og allerede i dag, med dagens regelverk, har vi identifisert 161 ulike saksganger innenfor denne kategorien – altså 161 ulike måter å løse «nytilgang alderspensjon»-sakene på. Med så mange variabler, sier det seg selv at automatisering blir komplisert.

I dag er 72 prosent av alle oppgavene som utføres i saksbehandlingen av pensjoner automatisert. Vi har som mål å opprettholde samme høye automatiseringsgrad som vi har i dag – på tross av at kompleksiteten vil øke. For å nå dette målet, er vi nødt til å utnytte mulighetene informasjonsteknologien kan gi oss.

Vi må til enhver tid kjenne til hva som finnes av muligheter, og vi må evne å velge riktig både på kort og lang sikt. Kort sagt: Vi må følge med i timen.

Utfordring nummer tre handler om forventninger

Fra dag én, det vil si i drøyt 100 år, har det vært en soleklar forventning at Statens pensjonskasse skal levere rett pensjon til rett tid. For noen generasjoner siden innebar det at pensjonistene selv møtte opp og fikk utdelt en konvolutt med penger. De forventet at innholdet i konvolutten var riktig.

Per, som er født i 1954, har langt flere forventninger. Det er ikke rart, siden han også har langt flere valgmuligheter. Han kan for eksempel ta ut fleksibel alderspensjon fra folketrygden eller gå av med AFP, og han forventer å få hjelp til å forstå hva som lønner seg å gjøre – når.

Forventningene fra generasjonene etter Per er enda større. Fordi det finnes flere regelverk å forholde seg til, og fordi de har vokst opp med at informasjon er noe som finnes noen tastetrykk unna.

Det betyr ikke at vi pensjonsleverandører må hive oss på de siste og fikseste betjeningsløsningene. Men vi må jobbe annerledes enn før. Forventningene til tilgjengelig, rask og korrekt informasjon øker raskere enn noen gang. Det er også en forventning om at vi sikrer effektiv drift i det vi skal levere framover – i en tid hvor regelverket blir mer krevende både å formidle og forvalte.

Hva er svaret?

Det finnes ikke ett svar på hva vi skal gjøre for å håndtere de utfordringene vi vil møte i de nærmeste årene. Men ett av mange svar er at vi må samarbeide med andre aktører. Og vi må ha solid innsikt i hva medlemmene våre forventer av oss.

Et annet svar er at vi må evne å utnytte mulighetene de teknologiske nyvinningene gir, både i utvikling av egne systemer, saksbehandlingsprosesser og betjeningsløsninger for medlemmene. I SPK ser vi for eksempel på om bruk av kunstig intelligens kan gi oss noen forretningsgevinst. Et område vi vil se nærmere på er bruk av kunstig intelligens i kvalitetssikringen av pensjonsutbetalinger.

Målet er effektivitet og høy kvalitet på alt vi leverer.

Det gjelder ikke minst pensjonen til Per, og alle de andre som kan ta ut ny offentlig tjenestepensjon i 2021.

Vi har bare tiden og veien.

Kapittel 6:

Årsregnskap



Regnskap

→ **Statens pensjonskasse har i 2018 inntektsført samlet 13,3 milliarder kroner, og utgiftsført 10,8 milliarder kroner i bevilgningsregnskapet. Dette gir et positivt bidrag på 2,5 milliarder kroner, som er 17 prosent lavere enn tilsvarende bevilgning. Viktigste forklaring på avviket er at utbetalinger av nye lån og refinansieringer fra boliglånsordningen ble høyere enn forventet i siste del av året.**

*Resultatregnskapet viser brutto størrelser innenfor de ulike ordninger:**

Pensjon: Pensjonspremien er økt med 1,8 milliarder kroner sammenlignet med 2017. Økningen skyldes lønns- og bestandsvekst samt at høyere vekst i grunnbeløpet i folketrygden ga økte reguleringskostnader for pensjonister og oppsatte rettigheter. Pensjonsutbetalingene har på sin

side økt med netto 1,1 milliarder kroner, primært som følge av økning i grunnbeløpet i folketrygden med 3,47 prosent og økning i antall pensjonister på 2,8 prosent på årsbasis. Samlede pensjonsforpliktelser har steget fra 522 til 543 milliarder kroner. I henhold til statlige regnskapsstandarder balanseføres ikke forpliktelsen.

Lån: Samlede utlån har falt med 6,4 milliarder kroner til 42,7 milliarder kroner. Dette har medført at rente- og gebyrinntekter er redusert med 198 millioner kroner, til 1 milliard kroner. I 2018 økte maksimalt lånebeløp til 2 millioner kroner. Samtidig ble rentenivået i forhold til markedet noe mer konkurransedyktig i løpet av året. Dette bidro til at fallet i utlånsporteføljen ble noe lavere enn i 2017.

Personskade: Yrkesskade- og gruppelivsordningene viser en beskjeden endring i premienivå. Utbetalte personskade- og gruppelivserstatninger viser også kun en beskjeden endring sammenlignet med 2017.

Administrasjon

SPK leverte i 2018 et samlet resultat på 106,3 millioner kroner, som er 33,3 millioner kroner svakere enn i 2017. SPK oppnådde kravet til kontant driftsresultat kapittel 2470 på 18,2 millioner kroner og avsetninger til investeringsformål på 75 millioner kroner. Det er videre avsatt 23,8 millioner kroner til reguleringsfond og trukket 10,7 millioner kroner fra annen virksomhetskapskapital.

SPK hadde en svak økning i omsetningen med 1,5 millioner kroner. Stadig økte volumer på forvaltning av nye og løpende pensjoner, samt økte inntekter på kapitalforvaltning, ga en inntektsvekst på 9 millioner kroner. I motsatt retning trakk lavere volumer på administrasjon av statens boliglånsordning og personskadedekningene.

Samlede driftskostnader økte med 37 millioner kroner. Lønnskostnadene økte med 22,5 millioner kroner, primært som følge av en «normalisering» av pensjonspremien som var ekstraordinært lav i 2017. Bemanningen var marginalt høyere enn i 2017, og lønnsveksten ble holdt på linje med rammen i lønnsoppgjøret på 2,8 prosent årslønnsvekst.

Avskrivningene økte med 2,4 millioner kroner, som følge av utviklet programvare for håndtering av nytt pensjonsregelverk, og tekniske investeringer.

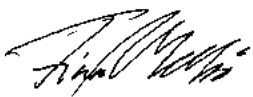
* Regnskapet viser alle ordninger unntatt Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. For forklaring av helheten, se note 10.

Andre driftskostnader økte med 12 millioner kroner. SPK øker konsulentbruken samlet med vel 7 millioner kroner, hvor det vesentlige knytter seg til forberedelser og utvikling av IT-systemer for håndtering av nytt pensjonsregelverk. Forberedelser til reformperioden har videre ført til kostnadsøkninger knyttet til lokaler, IT-utstyr og kompetanseutvikling.

Finanskostnadene er redusert med 2,1 millioner kroner, som følge av nedbetalinger av lånesaldo og redusert rentenivå.

Årsregnskapene er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement, og gir etter min vurdering et rettviseende bilde av SPKs økonomiske status, resultater av virksomheten i 2018, samt de kontante bevilgninger og transaksjoner.

SPK revideres som statlig forvaltningsbedrift av Riksrevisjonen.



Finn Melbø
Administrerende direktør

Virksomhetsregnskaper, regnskapsåret 2018, for:

Statens pensjonskasse

Organisasjonsnummer 982583462 og 974760967

Jernbanens Pensjonskassefond

SPK har internt delt regnskapet i «SPK forvaltning» (administrasjonsdelen) og «SPK forsikring» (pensjons-/ låne- og forsikringsordningene). De to regnskapene er registrert med separate organisasjons- og regnskapsførernummer, men avlegges samlet.

Rapporten inkluderer også regnskapet for Jernbanens Pensjonskassefond.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet avlegger egen årsrapport.

Nærmere forklaring av innretning og oppstilling framgår av prinsippnoten.

Oppstilling av bevilgningsrapporteringen

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift
0041	Pensjoner til Stortingsrepresentanter	01	Driftsutgifter	B		66 669 840	
0471	Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar mm., overslagsbevilgning	B		-2 101 052	
0611	Pensjoner av statskassen	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A, B	17 000 000	9 841 177	7 158 823
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	4 739 000 000	4 698 690 169	40 309 831
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	22	Sluttoppgjør, overslagsbevilgning	A	-	-2 351 315	2 351 315
0612	Tilskudd til Statens pensjonskasse	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning	A	173 000 000	176 331 315	-3 331 315
0613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	3 000 000	3 000 000	-
0613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning	A	21 000 000	21 000 000	-
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	01	Driftsutgifter	A, B	28 000 000	29 079 501	-1 079 501
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	70	Tap/Avskrivninger	A	2 000 000	429 931	1 570 069
0614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	90	Utlån, overslagsbevilgning	A	4 900 000 000	5 367 414 865	-467 414 865
0615	Yrkesskadeforsikring	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	85 000 000	90 059 929	-5 059 929
0616	Gruppelivsforsikring	01	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	199 000 000	181 394 131	17 605 869
1700	Fellesutgifter og tilskudd under Forsvarsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	B		48 542 528	
1720	Fellesinstitusjoner og utgifter under forsvarsstaben	01	Driftsutgifter	B		13 274 807	
			Sum andre tildelinger		10 167 000 000	10 701 275 826	
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2401	Driftsinntekter, overslagsbevilgning	A	-664 825 000	-661 969 227	-2 855 773
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2402	Driftsutgifter, overslagsbevilgning	A	434 922 000	421 377 672	13 544 328
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2403	Avskrivninger	A	123 760 000	123 677 602	82 398
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2404	Renter av statens kapital	A	1 249 000	-75 933	1 324 933
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2405	Til investeringsformål	A	75 000 000	75 000 000	-
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	2406	Til reguleringsfond	A	11 691 000	23 786 886	-12 095 886
			Sum post 24 Driftsresultat	A	-18 203 000	-18 203 000	-
2470	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A, B	108 649 000	82 758 849	25 890 151
			Sum kapittel 2470	A, B	90 446 000	64 555 849	25 890 151
Netto utgiftsført					10 257 446 000	10 765 831 675	

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	90	Tilbakebetaling av lån	A	12 000 000 000	11 807 626 760	-192 373 240
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	01	Gebyrinntekter lån	A	23 000 000	23 764 482	764 482
3615	Yrkesskadeforsikring	01	Premieinntekter	A	122 000 000	122 881 220	881 220
3616	Gruppelivsforsikring	01	Premieinntekter	A	110 000 000	109 745 869	-254 131
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter			119 515	
5607	Renter av boliglånsordningen	80	Renter	A	975 000 000	976 749 867	1 749 867
5470	Statens pensjonskasse	30	Avsetning til investeringsformål	A	75 000 000	75 000 000	-
5491	Avskr. på statens kapital i statens forretningsdrift	30	Avskrivninger			123 677 602	
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	80	Renter av statens faste kapital			1 189 169	
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	81	Renter av mellomværende			-1 265 102	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			63 023 793	
Sum inntektsført					13 305 000 000	13 302 513 174	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						-2 536 681 499	
Kapitalkontoer							
60081201	Norges Bank KK /innbetalinger					683 221 969	
60081202	Norges Bank KK/utbetalinger					-488 329 386	
60081101	Norges Bank KK /innbetalinger					36 555 268 252	
60081102	Norges Bank KK/utbetalinger					-7 657 618 420	
724220	Endring i mellomværende med statskassen SPK forvaltningsbedrift					-24 553 965	
715510	Endring i mellomværende med statskassen SPK forsikring					-6 060 460	
71551090	Utbetalt ved NAV					-26 525 246 490	
Sum rapportert						-	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet, 31.12.

Konto	Kontonavn	2018	2017	Endring
635106	Statens pensjonskasse – boliglån til statsansatte	42 683 985 908	49 124 197 803	-6 440 211 895
680013	Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift	431 185 704	472 104 457	-40 918 753
724220	Mellomværende med statskassen SPK forvaltningsbedrift	-178 286 528	-153 732 563	-24 553 965
715510	Mellomværende med statskassen SPK forsikring	-17 369 958	-11 309 499	-6 060 460

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Note A | Forklaring av samlet tildeling

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
611.01		17 000 000	17 000 000
612.01		4 739 000 000	4 739 000 000
612.22		-	-
612.70		173 000 000	173 000 000
613.01		3 000 000	3 000 000
613.70		21 000 000	21 000 000
614.01		28 000 000	28 000 000
614.70		2 000 000	2 000 000
614.90		4 900 000 000	4 900 000 000
615.01		85 000 000	85 000 000
616.01		199 000 000	199 000 000
3614.01		23 000 000	23 000 000
3614.90		12 000 000 000	12 000 000 000
3615.01		122 000 000	122 000 000
3616.01		110 000 000	110 000 000
5470.30		75 000 000	75 000 000
5607.80		975 000 000	975 000 000
2470.01		-664 825 000	-664 825 000
2470.02		434 922 000	434 922 000
2470.03		123 760 000	123 760 000
2470.04		1 249 000	1 249 000
2470.05		75 000 000	75 000 000
2470.06		11 691 000	11 691 000
Driftsresultat		-18 203 000	-18 203 000
2470.45	17 908 000	90 741 000	108 649 000
Sum 2470		72 538 000	90 446 000

Note B | Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0611.01	Overslagsbevilgning	7 158 823	6 777 638	381 185	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
0614.01		-1 079 501		-1 079 501	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
2470.45	Kan overføres	25 890 151		25 890 151				25 890 151	25 890 151	25 890 151

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5 % av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

SPK har mottatt belastningsfullmakter på kapittel 1700, post 21 og kapittel 1720, post 01. Dette gjelder i hovedsak ulike type personskader hvor SPK er gitt fullmakt til å behandle og utbetale mottatte erstatningskrav på vegne av Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben.

På kapittel 1700, post 21 har SPK mottatt belastningsfullmakt på 55 millioner kroner hvorav SPK har benyttet 48,5 millioner kroner i 2018. På kapittel 1720, post 01 har SPK mottatt belastningsfullmakt på 20,0 millioner kroner hvorav SPK har benyttet 13,3 millioner kroner i 2018.

SPK har også mottatt belastningsfullmakt fra Stortinget på kapittel 0041, post 01 på 73,0 millioner kroner for utbetaling av pensjoner under pensjonsordningen for stortingsrepresentanter. SPK har benyttet 66,7 millioner kroner av mottatt fullmakt.

I tillegg har SPK inntektsført 2,1 millioner kroner på kapittel 0471, post 71 «Statens erstatningsansvar» for ulike personskadeerstatninger som SPK behandler og utbetaler på vegne av staten. Netto inntektsføring skyldes refusjoner fra arbeidsgiver.

Stikkordet «overslagsbevilgninger»

Når stikkordet «overslagsbevilgning» er føyd til en utgiftsbevilgning, gir stikkordet fullmakt til å overskride bevilgningen. Vilkåret for å bruke stikkordet er at utgiftsbehovet følger av regelverk som Stortinget har fastsatt.

Dersom det er ubrukte midler under overslagsbevilgninger, er det ikke behov for å overføre disse for å styrke neste års budsjett. Overslagsbevilgninger gir tilstrekkelig fleksibilitet ved at de om nødvendig kan overskrides.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

SPK har gitt Utenriksdepartementet fullmakt til å belaste kapittel 0611, post 01 med inntil 7,5 millioner kroner knyttet til utbetaling av billighetspensjon som gis av statskassen til pensjonerte lokalt ansatte arbeidstakere ved norske utenriksstasjoner.

Stikkordet «kan overføres»

Stikkordet «kan overføres» er knyttet til kapittel 2470 post 45. Ubrukte bevilgninger per utgang av 2018 utgjør 25 890 151 kroner og er søkt overført til 2019.

Oppstilling av artskontorapporteringen

	2018	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	-	400 000	800 000
Salgs- og leieinntekter	661 969 227	657 709 712	642 177 532
Sum inntekter fra drift	661 969 227	658 109 712	642 977 532
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	263 244 157	254 242 755	281 610 922
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	-9 181 826	-11 113 828	-11 782 157
Utgifter til avskrivninger	123 677 602	121 354 490	121 049 245
Andre utbetalinger til drift	167 315 341	161 011 808	157 382 513
Sum utbetalinger til drift	545 055 274	525 495 225	548 260 524
Netto rapporterte driftsutgifter	-116 913 953	-132 614 487	-94 717 008
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	1 265 102	804 299	783 211
Sum investerings- og finansinntekter	1 265 102	804 299	783 211
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	82 758 849	44 874 073	42 337 847
Utbetaling av finansutgifter	1 189 169	2 872 158	5 085 956
Sum investerings- og finansutgifter	83 948 018	47 746 231	47 423 803
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	82 682 916	46 941 932	46 640 592
Disponeringer			
Avsetning til investeringsformål (ref. post 24 underpost 05)	75 000 000	38 070 000	33 070 000
Til/fra Reguleringsfond (ref. post 24 06)	23 786 886	70 340 628	29 839 263
Sum disponeringer	98 786 886	108 410 628	62 909 263
Netto utbetalt utlån			
Innbetalinger fra boliglånsordningen	-11 807 626 760	-13 073 878 432	-20 072 651 066
Utbetalt fra boliglånsordningen	5 367 414 865	3 994 294 279	3 426 693 003
Sum netto utbetalt utlån	-6 440 211 895	-9 079 584 153	-16 645 958 063

	2018	2017	2016
Netto innkrevingsvirksomhet vedrørende låneordningen			
Inntekter vedrørende låneordningen			
Renteinntekter og forsinkelsesrenter	976 749 867	1 173 390 604	1 506 454 712
Tilfeldige inntekter	119 515	18 354	-
Gebyrinntekter	23 764 482	24 943 644	27 940 146
Sum inntekter vedrørende låneordningen (A)	1 000 633 864	1 198 352 602	1 534 394 858
Kostnader vedrørende låneordningen			
Tap på utlån	429 931	370 407	-106 868
Administrasjonskostnader	29 079 501	30 878 949	34 824 092
Sum kostnader vedrørende låneordningen (B)	29 509 432	31 249 356	34 717 223
Netto innkreving vedrørende låneordningen (A-B)	971 124 432	1 167 103 246	1 499 677 635
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Netto utbetalt pensjon og forsikringsytelser	4 501 218 885	5 231 690 864	11 983 465 348
Administrasjonskostnader	570 505 555	566 315 733	549 932 184
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	5 071 724 440	5 798 006 597	12 533 397 532
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Arbeidsgiveravgift (ref. kap. 5700, inntekt)	63 023 793	66 052 871	1 172 848 539
Avsetning til investeringsformål (ref. kap 5470)	75 000 000	38 070 000	33 070 000
Avskrivninger (ref statskonto 5491.30)	123 677 602	121 354 490	121 049 245
Renter av statens kapital (ref. kap 5603.80)	1 189 169	2 872 158	5 034 374
Renter av mellomværende (ref.kap 5603.81)	-1 265 102	-804 299	-756 248
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-261 625 461	-227 545 220	-1 331 245 911
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	-2 536 681 499	-4 653 487 949	-6 928 651 231

Oppstilling av artskontorapporteringen, forts.

Samlet oversikt over mellomværende med statskassen

Eiendeler og gjeld	2018	2017	2016
Fordringer på ansatte	100 781	-	-
Fordringer – Andre kortsiktige fordringer	-2 380 415	-1 413 655	-1 877 371
Fordringer – Avsetning tap på fordringer	-	-	-
Reguleringsfond	-164 865 126	-141 078 240	-70 737 612
Skyldig skattetrekk	-10 951 257	-10 145 834	-10 853 784
Skyldige offentlige avgifter	-2 675 632	-2 739 428	-2 621 585
Annen gjeld – Påløpte kostnader	-8 451	74 329	68 509
Annen gjeld – Annen kortsiktig gjeld	-14 876 385	-9 739 233	-3 727 108
Annen gjeld – Ukjente innbetalinger	-	-	-
Sum mellomværende med statskassen *	-195 656 486	-165 042 061	-89 748 951

* Fordeling Sum mellomværende med statskassen:

Mellomværende SPK forvaltningsbedrift (regnskapsfører nummer 724220)

Annen gjeld – Forskudd/lån	100 781	-6 035	-
Andre kortsiktige fordringer – Deposita/interimskonto	-16 045	-14 664	-
Reguleringsfond	-164 865 126	-141 078 240	-70 737 612
Skyldig skattetrekk	-10 830 506	-9 894 195	-10 310 902
Skyldig merverdiavgift	-2 675 632	-2 739 428	-2 661 042
Sum	-178 286 528	-153 732 563	-83 709 556

Mellomværende SPK forsikring (regnskapsfører nummer 715510)

Fordring – Forskudd/lån	-2 364 371	-1 392 955	-1 858 614
Annen gjeld – Forskuddstrekk og andre trekk	-120 751	-251 639	-503 425
Annen gjeld – Påløpte kostnader	-8 451	74 329	14 967
Annen gjeld – Avregningkonti andre	-14 876 385	-9 739 233	-3 692 323
Sum	-17 369 958	-11 309 499	-6 039 395
Totalt mellomværende	-195 656 486	-165 042 061	-89 748 951

Regnskapsprinsipper for bevilgnings- og artskontorrapportering

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Basert på føringer fra DFØ er inntekts- og utgiftsstrømmene for pensjons- og forsikringsytelsene plassert i samme kontogruppe og er derfor presentert netto. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Forvaltningsbedrifter får en nettobevilgning på post 24 Driftsresultat, men rapporterer brutto til bevilgningsregnskapet under post 01 til 06. I bevilgningsrapporten er disse presentert samlet under utgiftskapitlene.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser regnskapstall som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Rapporterte tall for Statens pensjonskasse Forsikring er klassifisert som gjennomstrømningsposter og er vist under «Netto utbetalt lån», «Netto innkrevingsvirksomhet vedrørende låneordningen» og «Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten» i oppstillingen. Denne klassifiseringen i artskontorrapporteringen er gjort for å harmonere med resultatoppstillingen i virksomhetsregnskapet. Klassifiseringen som gjennomstrømningsposter er av sammenligningshensyn ikke harmonert med standard rapportering til statsregnskapet for de artskontiene SPK benytter.

Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Driftsinntekter				
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	425 000	400 000	800 000
Salgsinntekter	1	660 915 669	659 485 526	641 284 925
Sum driftsinntekter		661 340 669	659 885 526	642 084 925
Driftskostnader				
Lønnskostnader	2	259 464 888	236 959 076	267 246 487
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3, 4	123 760 191	121 354 490	121 049 245
Andre driftskostnader	5	171 897 813	159 853 442	155 746 966
Sum driftskostnader		555 122 892	518 167 008	544 042 698
Driftsresultat		106 217 777	141 718 518	98 042 227
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	1 280 597	828 755	783 211
Rentekostnad av statens kapital	6	1 189 169	2 872 158	5 034 374
Øvrige finanskostnader	6	37 571	33 691	51 582
Sum finansinntekter og finanskostnader		53 856	-2 077 094	-4 302 745
Resultat av periodens aktiviteter		106 271 634	139 641 424	93 739 482
Avregninger og disponeringer				
Driftsresultat post 24 – kontant til statskassen		18 203 000	22 136 000	27 505 000
Til/fra reguleringsfond	7	23 786 886	70 340 628	29 839 263
Avsetning til investeringsformål	7	75 000 000	38 070 000	33 070 000
Disponering av øvrig resultat forvaltningsbedrift	7	-10 718 253	9 094 796	3 325 219
Sum avregninger og disponeringer		106 271 634	139 641 424	93 739 482

Resultatregnskap, forts.

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Boliglånsordningen i SPK				
Inntekter				
Renteinntekter lån	8	976 749 867	1 173 390 604	1 506 454 712
Øvrige inntekter	8	119 515	18 354	-
Gebyrer lån	8	23 764 482	24 943 644	27 940 146
Sum inntekter boliglånsordningen		1 000 633 864	1 198 352 602	1 534 394 858
Utgifter				
Tap på utlån	8	429 931	370 407	-106 868
Administrasjonskostnader	8	29 079 501	30 878 949	34 824 092
Sum utgifter boliglånsordningen		29 509 432	31 249 356	34 717 223
Resultat boliglånsordningen i SPK		971 124 432	1 167 103 246	1 499 677 635
Avregning med statskassen andre overføringer		-971 124 432	-1 167 103 246	-1 499 677 635
Sum Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		-	-	-

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Pensjons- og forsikringsordninger				
Inntekter				
Pensjonspremie	9	22 580 149 132	20 739 508 899	14 432 824 006
Yrkesskadepremie	9	122 881 220	127 520 267	132 705 765
Gruppelivspremie	9	109 745 869	107 846 305	105 909 984
Sum premieinntekter		22 812 776 221	20 974 875 471	14 671 439 755
Innbetalt sluttoppgjør utmeldte kunder	9	2 351 315	27 642 885	
Forsinkelsesrenter, purregebyrer m.m.	9	2 016 968	2 206 208	
Sum øvrige inntekter		4 368 283	29 849 093	-
Utgifter				
Utbetalte pensjoner inkl. renter ved for sen utbetaling	10	27 551 928 648	26 385 715 918	25 823 251 562
Refusjon utbetalt for andre ordninger	10	-614 404 515	-549 344 048	-798 946 232
Avskrivning utbetalte pensjoner	10	37 457 490	49 154 153	45 867 837
Renter ved for sent utbetalte refusjons-pensjoner	10	473 124	501 580	-
Netto utbetalte personskade- og gruppelivs-erstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer)	10	311 214 976	308 429 917	268 844 026
Sum utbetalte pensjoner og erstatninger		27 286 669 723	26 194 457 520	25 339 017 193
Administrasjonskostnader	10	575 730 555	572 260 733	549 932 184
Netto utbetalte vartpenger samt arbeidsgiver-avgift	10	2 468 666	4 012 908	-
Beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden	10	24 000 000	32 000 000	-
Sum øvrige utgifter		602 199 221	608 273 641	549 932 184
Netto pensjons- og forsikringsordninger		-5 071 724 440	-5 798 006 597	-11 217 509 622
Avregning med statskassen andre overføringer		5 071 724 440	5 798 006 597	11 217 509 622
Sum Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		-	-	-

Balanse / Eiendeler

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER				
A. ANLEGGSMIDLER				
I Immaterielle eiendeler				
Programvare	3	361 864 049	404 639 602	506 469 537
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	49 786 225	47 190 136	20 379 127
Sum immaterielle eiendeler		411 650 274	451 829 738	526 848 664
II Varige driftsmidler				
IT-utstyr og inventar	4	19 535 430	20 357 308	21 818 799
Sum varige driftsmidler		19 535 430	20 357 308	21 818 799
III Finansielle anleggsmidler				
Rentebærende utlån	8	42 683 985 908	49 124 197 803	58 203 781 956
Sum finansielle anleggsmidler		42 683 985 908	49 124 197 803	58 203 781 956
Sum anleggsmidler		43 115 171 612	49 596 384 850	58 752 449 420
B. OMLØPSMIDLER				
I Beholdninger av varer og driftsmateriell				
II Fordringer				
Kundefordringer	11	5 851 635	6 270 934	4 874 683
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	12	-	684 000	-
Andre fordringer	12	7 609 063	5 709 315	5 475 120
Sum fordringer		13 460 699	12 664 250	10 349 802
III Bankinnskudd, kontanter og lignende				
Sum omløpsmidler		13 460 699	12 664 250	10 349 802
Sum eiendeler		43 128 632 311	49 609 049 099	58 762 799 222

Balanse / Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
STATENS KAPITAL OG GJELD				
C. STATENS KAPITAL				
I Virksomhetskaper				
Reguleringsfond		164 865 126	141 078 240	70 737 612
Opptjent virksomhetskaper		334 800 865	270 519 118	117 421 635
Sum virksomhetskaper	7	499 665 992	411 597 358	188 159 247
II Avregninger				
Avregnet med statskassen (brutto-budsjetterte)	7A, 7B	-178 286 528	-153 174 209	-83 151 202
Sum avregninger		-178 286 528	-153 174 209	-83 151 202
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler				
IV Lånemellomværende med staten				
Lånemellomværende med staten	8	42 683 985 908	49 124 197 803	58 203 781 956
Sum lånemellomværende med staten		42 683 985 908	49 124 197 803	58 203 781 956
V Statens rentebærende kapital				
Statens rentebærende kapital		45 446 591	161 365 344	275 915 761
Sum statens rentebærende kapital		45 446 591	161 365 344	275 915 761
Sum statens kapital		43 050 811 963	49 543 986 297	58 584 705 762

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
D. GJELD				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser	2	-	-	105 932 687
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		-	-	105 932 687
II Annen langsiktig gjeld				
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld	13	14 838 739	8 130 489	13 447 428
Skyldig skattetrekk		10 830 506	9 894 195	10 350 359
Skyldige offentlige avgifter		6 342 166	6 214 106	6 128 111
Avsatte feriepenger		25 256 944	24 199 453	24 589 136
Annen kortsiktig gjeld	14	20 551 993	16 624 560	17 645 740
Sum kortsiktig gjeld		77 820 348	65 062 803	72 160 773
Sum gjeld		77 820 348	65 062 803	178 093 460
Sum statens kapital og gjeld		43 128 632 311	49 609 049 099	58 762 799 222

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) og i tråd med anbefalinger fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

Regnskapsorganisering

SPK er organisert i flere «selskaper» – et selskap (SPK forvaltning) som leverer tjenester til de ulike «ordningene» som SPK administrerer, og to selskaper hvor regnskapet for ordningene er organisert (SPK forsikring og Pensjonsordning for apotekvirksomhet).

Inndelingen er å oppfatte som en intern regnskapsstruktur. Med henvisning til bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 3.4.1, legges det til grunn at SPK skal framlegge et sammenstilt regnskap for de deler som inngår i statlige budsjettkapitler (SPK forvaltning og SPK forsikring).

SPK stiller videre opp et separat regnskap for Jernbanens Pensjonskassefond, som ble overført til SPK i 1974. Pensjonsordning for apotekvirksomhet rapporteres i egen årsrapport.

Resultatposter knyttet til pensjons- og forsikringsordningene og boliglansordningen er presentert som gjennomstrømningsposter under henholdsvis overskriftene «Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten» og «Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten». Disse tallene følger kontantprinsippet i henhold til det gjeldende økonomiregelverket i staten, og derfor presenteres ikke balansepostene knyttet til disse postene. Unntaket er balanseposten knyttet til utlånsporteføljen, som følger statsbankregelverket.

Interne transaksjoner mellom driftsregnskapet og gjennomstrømningspostene er ikke eliminert, da de gjelder reelle pengestrømmer som påvirker ulike deler av regnskapet. Tilsvarende er reskontroposter i driftsregnskapet ført opp, selv om det ikke finnes bokførte motposter i de kontante gjennomstrømningspostene.

Transaksjonsbaserte inntekter

Salgsinntektene resultatføres når de er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Motsatt sammenstilling og inntekt fra bevilgning, tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Som forvaltningsbedrift inntektsfører ikke SPK inntekt fra bevilgning, med unntak av mottatte belastningsfullmakter fra andre departement.

Driftskostnader

Kostnader som gjelder transaksjonsbaserte inntekter, regnskapsføres normalt i samme periode som tilhørende inntekt.

Kontoklassene *lønn/sosiale kostnader og andre driftskostnader* reduseres med de kostnader som inngår i aktiverte prosjekter. Reduksjonen bokføres på egne konti, slik at brutto påløpte kostnader kan identifiseres. Basis for aktiveringen er direkte prosjektkostnader, eller timekostnader for eksterne og interne ansatte basert på standardiserte timepriser.

Pensjoner

SPK bokfører pensjoner til egne ansatte i henhold til SRS 25, punkt 38 og 41, og resultatfører kun arbeidsgiverandelen av pensjonspremien som pensjonskostnad.

Reelle pensjonskostnader er beregnet og synliggjort som et tillegg til note 2.

Gjennomstrømningsposter

Regnskapstallene for ordningene som SPK forvalter er i resultatregnskapet presentert under overskriftene «Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten» og «Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten», og defineres som gjennomstrømningsposter. Disse tallene er bokført etter kontantprinsippet og er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

For statsbanker er det gjort unntak fra kontantprinsippet ved rapportering til statsregnskapet jamfør omtale i Prop. 1S (2009-2010). Opptjente renteinntekter rapporteres som en inntekt til statsregnskapet.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående

anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på 30.000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

SPK er en forvaltningsbedrift, og avviker dermed fra SRS 17 punkt 48 ved at vi beregner avskrivninger av kapital som er bokført per 31. desember året før budsjettåret i virksomhetsregnskapet, jamfør bevilgningsreglementet §7 og Veileder av statlig budsjettarbeid punkt 2.6.2.2.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler og egenutviklet programvare for saksbehandlingsløsninger som er sentral i virksomhetens drift, balanseføres og avskrives over driftsmiddelets levetid, jamfør SRS 17.

SPK balansefører prosjektkostnaden månedlig, og aktiverer en beregnet utviklingskost for de deler av programvaren som er tatt i bruk ved årsskiftet. Kostnad ved bruk av egne ansatte og eksterne konsulenter belastes prosjektene gjennom timeføring og standardiserte timepriser for ulike ressursgruppekategorier. Videre inkluderes direkte kjøp i prosjektene og fordelte kostnader knyttet til prosjektadministrative funksjoner (Programkontoret).

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes økonomiske levetid.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper. SPK har en årlig gjennomgang av driftsmidlene der kasserte driftsmidler blir protokollført og fjernet fra balansen.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som faller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. Fordringer knyttet til pensjonspremie er ikke oppført i balansen siden gjennomstrømningspostene føres i henhold kontantprinsippet.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til oppdatert SRS 1 Oppstillings-

planer for resultatregnskap og balanse. Regnskapslinjen for egenfinansierte investeringer er innarbeidet i posten for «Opptjent virksomhetskapital». SPK er en forvaltningsbedrift og finansierer sine investeringer delvis ved lån fra fagdepartementet, og ikke i henhold SRS 10 som inntekt fra bevilgning. Derfor avsetter ikke SPK til *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Reguleringsfond

Som forvaltningsbedrift har SPK anledning til å avsette til reguleringsfond, dersom driftsresultatet er høyere enn det budsjetterte overskuddskravet. Avsetningen til reguleringsfondet inngår i disponeringen av overskuddet og er en del av virksomhetskapitalen.

Avregninger

For bruttobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet med statskassen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i avregnet med statskassen.

Finansiering av anleggsmidler

Investeringer finansieres delvis ved lån fra fagdepartementet. Lånebeløpet er oppført som langsiktig gjeld i balansen. Avskrivninger reduserer balanseført verdi av lånet.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet.

Rentebærende utlån og lånemellomværende med staten

Rentebærende utlån er den regnskapsmessige kontant-beholdningen av statens boliglånsordning. Endringen av denne beholdningen er knyttet til inn- og utbetalinger på kapittel 0614 post 90 og 3614 post 90 og presenteres på konto 635106 i statsregnskapet.

Motposten viser det lånemellomværende Statens pensjonskasse har med staten for å finansiere boliglånsordningen.

Rentebærende utlån og lånemellomværende med staten vises også i balansen i det sammenstilte regnskapet, som følge av eget regelverk for statsbankene.

Kontantstrømoppstilling

Det er ikke utarbeidet kontantstrømoppstilling. Tilnærmet lik informasjon er presentert i artskontorapporteringen som en del av årsregnskapet. Artskontorapporteringen er en sammenstilling for begge selskapene og er tilpasset for å kunne sammenlignes med resultatoppstillingen.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. SPK tilføres dermed ikke likvider gjennom året. Virksomhetene har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank nullstilles ved overgang til nytt regnskapsår.

Noter

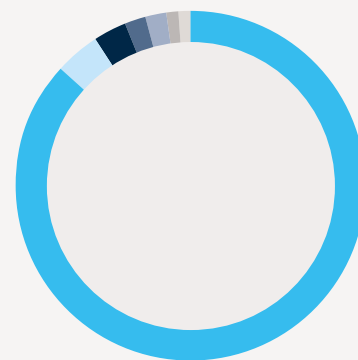
Note 1 | Driftsinntekter

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Inntekt fra bevilgninger			
Inntekt fra bevilgning, tilskudd og overføringer ¹⁾	425 000	400 000	800 000
Sum inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer	425 000	400 000	800 000
Salgsinntekter			
Administrasjon av pensjonsordningene	568 450 026	561 527 874	548 418 270
Administrasjon av boliglånsordningen	28 929 331	30 885 658	34 869 976
Administrasjon av gruppelivs- og yrkesskadeordningene	20 106 000	25 032 958	19 916 260
Inntekter kapitalforvaltning	16 052 466	14 814 602	13 421 273
Inntekter fra kursvirksomhet	14 689 703	14 790 438	12 580 360
Inntekter fra GKRS-NRS	9 163 087	9 397 234	8 784 668
Øvrige salgsinntekter ²⁾	3 525 057	3 036 762	3 294 117
Sum salgsinntekter	660 915 669	659 485 526	641 284 925
Sum driftsinntekter	661 340 669	659 885 526	642 084 925

1) Mottatt belastningsfullmakt for forskningsprosjekt offentlig tjenstepensjon, korrigering fra tidligere år.

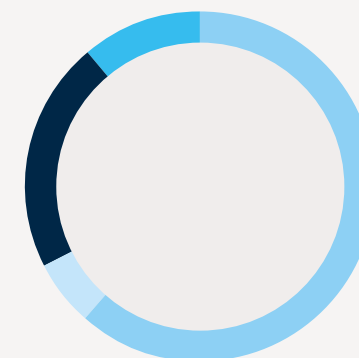
2) I øvrige salgsinntekter inngår administrasjon av overføringsavtalen, 2 998 985 kroner og gebyrer for manglende innrapportering av lønns- og stillingsdata fra virksomheter, 526 072 kroner.

Spesifikasjon av driftsinntekter 2018



- Administrasjon av pensjonsordningene – 86 %
- Administrasjon av boliglånsordningen – 4 %
- Administrasjon av gruppelivs- og yrkesskadeordningene – 3 %
- Inntekter kapitalforvaltning – 2 %
- Inntekter for kursvirksomhet – 2 %
- Inntekter fra GKRS-NRS – 1 %
- Øvrige salgsinntekter – 1 %

Administrasjon av pensjonsordningene



- Forvaltning av løpende pensjoner – 61 %
- Nye pensjoner – 6 %
- Yrkesaktive medlemmer – 21 %
- Oppsatte medlemmer – 11 %

Note 2 | Lønnskostnader

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Lønn ¹⁾	212 665 096	200 865 634	207 651 767
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler ³⁾	-39 692 504	-20 739 290	-22 111 642
Feriepenger	25 977 841	24 686 734	25 195 908
Arbeidsgiveravgift	36 441 897	31 465 338	35 542 238
Pensjonskostnader ⁴⁾	27 112 438	6 017 793	25 583 015
Sykepenger og andre refusjoner ²⁾	-8 829 320	-11 425 392	-10 808 137
Andre ytelser	5 789 438	6 088 259	6 193 337
Sum lønnskostnader	259 464 888	236 959 076	267 246 487
Gjennomsnittlig årsverk:	375	370	385
Årsverk ved utløp av perioden:	374	371	383

1) Lønnsutgiftene for 2018 økte nominelt med 6 prosent fra 2017, som følge av generell lønnsutvikling og noe økning i antall årsverk.

Lønn til administrerende direktør utgjorde 1 435 808 kroner. I tillegg kommer naturaltelseter som omfatter dekning av elektronisk kommunikasjon og avis.

Administrerende direktør omfattes av samme pensjonsavtale som statens ansatte for øvrig.

Avsatte pensjonskostnader til administrerende direktør for 2018 beløp seg til 157 050 kroner.

2) Sykepenger og andre refusjoner ble redusert med 23 prosent sammenlignet med 2017. Reduksjon i sykefravær er resultat av en rekke personalrettede tiltak.

3) Balanseførte lønnskostnader gjelder bruk av egne ansatte til utvikling av fagsystemer. Økningen på 91 prosent fra 2017 er som følge av pensjonsreformarbeidet.

4) Pensjonsutgiftene for egen drift var fra og med 2017 bokført i henhold til Statlig Regnskaps Standard 25, som innebærer at kun pensjonspremien (arbeidsgiverdelen) resultatføres som pensjonskostnad. SPK faktureres som «Fiktivt-fond» kunde i henhold til aktuarmessige prinsipper.

Den aktuarberegnete premiesatsen for 2018 var på 13,7 prosent. Premiesatsen for 2017 var på kun 4,6 prosent, som følge av overfinansiering fra tidligere år.

I oppstillingen under presenteres netto pensjonsforpliktelse og årets netto pensjonskostnad for egen drift, i henhold til Norsk Regnskaps Standard 6 fra Norsk regnskapsstiftelse.

Forutsetninger:	2018	2017	2016
Avkastning på pensjonsmidler	1,90 %	2,00 %	2,10 %
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,50 %	2,25 %	2,25 %
Årlig regulering av alderspensjon under utbetaling	1,75 %	1,50 %	1,50 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Gjennomsn. gjenv. opptj.tid	12	12	13

Sammensetning av netto pensjonskostnader:	2018	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	30 258 123	29 477 232	26 520 402
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	12 688 483	12 750 455	11 650 193
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-7 397 948	-7 433 350	-8 211 572
Administrasjonskostnad	809 058	789 510	775 547
Netto pensjonskostnad før amortisering	36 357 716	35 583 847	30 734 570
Resultatført estimatavvik	854 358	431 939	-
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	37 212 074	36 015 786	30 734 570
Beregnet arbeidsgiveravgift	5 126 438	5 017 322	4 333 574
Netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	42 338 512	41 033 108	35 068 144
Herav aga. av resultatført estimatavvik	105 578	53 377	-

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelse:	2018	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelse	560 182 767	534 055 880	495 915 863
Pensjonsmidler (fiktivt fond)	382 166 624	359 836 589	354 689 319
Ikke-resultatført estimatavvik	-54 150 501	-55 791 311	-48 384 575
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	123 865 642	118 427 980	92 841 969
Arbeidsgiveravgift	17 465 056	16 698 345	13 090 718
Netto pensjonsforpliktelse inkludert arbeidsgiveravgift	141 330 698	135 126 325	105 932 687

Note 3 | Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2018	1 236 683 870	47 190 136	1 283 874 007
Tilgang i 2018	74 407 177	77 003 266	151 410 444
Avgang anskaffelseskost i 2018 (-)	-	-74 407 177	-74 407 177
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 311 091 048	49 786 225	1 360 877 273
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	832 044 268	-	832 044 268
Ordinære avskrivninger i 2018	117 182 730	-	117 182 730
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2018 (-)	-	-	-
Balanseført verdi 31.12.2018	361 864 049	49 786 225	411 650 274
Avskrivningssatser (levetider)	5–10 år / lineært		

Balanseført verdi av egenutviklet pensjonssystem Puma utgjorde 80 prosent av Programvare og lignende rettigheter per 31.12.2018.

Immaterielle eiendeler under utførelse er primært knyttet til pensjonsprogrammet Pro25 (modernisert premiesystem, nytt samordningsregelverk, ny arbeidsflate i pensjonssystemet), 45 millioner kroner.

Note 4 | Varige driftsmidler

	IT-utstyr	Inventar	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2018	29 289 107	11 573 948	40 863 054
Tilgang i 2018	5 372 525	383 058	5 755 583
Avgang/korreksjoner anskaffelseskost i 2018 (-)	-9 520 605	-	-9 520 605
Anskaffelseskost 31.12.2018	25 141 026	11 957 006	37 098 032
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	18 247 524	2 258 222	20 505 746
Ordinære avskrivninger i 2018	5 399 116	1 178 345	6 577 461
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2018 (-)	-9 520 605	-	-9 520 605
Balanseført verdi 31.12.2018	11 014 991	8 520 439	19 535 430
Avskrivningssatser (levetider)	3–5 år lineært	3–10 år lineært	

Note 5 | Andre driftskostnader

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Kjøp av tjenester fra eksterne ¹⁾	129 687 241	105 684 014	101 941 980
Kjøp av tjenester fra eksterne – balanseført ¹⁾	-35 965 189	-19 392 161	-15 253 817
Annen driftskostnad – balanseført ²⁾	-654 261	-316 194	-30 707
Drift og vedlikehold av programvare, inventar o.l. ³⁾	23 723 844	20 992 964	16 847 618
Drift og vedlikehold av lokaler ⁴⁾	6 741 816	6 453 995	5 740 262
Husleie ⁴⁾	30 294 673	29 767 148	28 305 833
Kurs og konferanser ⁵⁾	6 701 809	5 308 279	5 325 891
Telefoni og datakommunikasjon	2 901 549	2 734 409	2 865 550
Porto ⁶⁾	1 738 280	2 476 593	3 080 103
Reiser og diett	1 949 861	1 947 553	1 362 116
Mindre utstyrsanskaffelser	1 183 155	432 855	692 026
Leie av maskiner, inventar og lignende	279 643	215 893	325 967
Kontorkostnader	3 315 394	3 548 094	4 544 144
Sum andre driftskostnader	171 897 813	159 853 442	155 746 966

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til operasjonelle leieavtaler	Varighet mellom ett og fem år	Varighet over fem år	Sum
Husleieavtaler	-	30 136 752	30 136 752
Felleskostnader til gårdeier	-	3 595 437	3 595 437
Øvrige leieavtaler (vedlikeholdsavtaler IT/programvare)	15 728 488	-	15 728 488
Sum leieavtaler *	15 728 488	33 732 189	49 460 677

* Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

- Netto kostnad ekstern bistand har økt med 23 prosent sammenlignet med 2017. Økningen er knyttet til reformperioden og utvikling av IT-systemer for nytt pensjonsprogram. Balanseføring av ekstern bistand gjelder bistand til utvikling av saksbehandlingsløsninger som er sentral for virksomhetens drift. For 2018 ble det en økning på 85 prosent sammenlignet med 2017. Dette er primært knyttet til Pensjonsprogrammet Pro 25 (modernisert premiesystem, nytt samordningsregelverk, ny arbeidsflate i pensjonssystemet), samt utskiftning av «regelverksmotoren» i saksbehandlingsløsningen.
- Balanseføring av annen driftskostnad gjelder direkte kostnader til utvikling av sentrale saksbehandlingsløsninger.
- Drift og vedlikehold av programvare er økt med 13 prosent, som følge av økt behov for lisenser innenfor flere systemer.
- Kostnader til husleie, drift og vedlikehold av lokaler er økt med 2 prosent, som følge av prisregulering på husleie og felleskostnader, samt noe økt vedlikeholdsbehov.
- Kurs og konferanser er økt med 26 prosent og skyldes økt satsning på kompetanseutvikling av egne ansatte.
- Portokostnader er redusert med 30 prosent og skyldes større andel digital kommunikasjon.

Note 6 | Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Finansinntekter			
Renteinntekt (mellomværende med statskassen)	1 265 102	804 299	756 248
Valutagevinst (agio)	9 395	19 211	21 185
Annen finansinntekt	6 100	5 245	5 779
Sum finansinntekter	1 280 597	828 755	783 211
Finanskostnader			
Renter av statens kapital	1 189 169	2 872 158	5 034 374
Valutatap (disagio)	30 848	23 697	35 075
Annen finanskostnad	6 723	9 993	16 507
Sum finanskostnader	1 226 740	2 905 849	5 085 956

Mellomværende med statskassen fungerer som virksomhetens «kassekreditt».

Statens pensjonskasse finansierer deler av investeringer i driftsmidler ved lån fra statskassen. Lånet omtales som «Statens rentebærende kapital» og er klassifisert under Statens kapital i balansen. Rentesatsen fastsettes av Finansdepartementet med utgangspunkt i renten på 5-års statsobligasjonslån.

Rentesatsen for lån i 2018 var 1,15 prosent.

Finansinntektene for 2018 økte med 55 prosent som følge av økt rentenivå, mens finanskostnadene ble redusert med 58 prosent som følge av nedbetalinger av lånessaldo.

Note 7 | Virksomhetskapi tal

	2018	2017	2016
Virksomhetskapi tal per. 1.1.	411 597 359	188 159 248	121 924 765
Justert virksomhetskapi tal, prinsippendring i henhold til SRS 25	-	105 932 687	-
Årets avsetning til egenfinansierte investeringer	75 000 000	38 070 000	33 070 000
Disponering av øvrig resultat forvaltningsbedrift	-10 718 253	9 094 796	3 325 219
Til/fra reguleringsfond	23 786 886	70 340 628	29 839 263
Virksomhetskapi tal per 31.12.	499 665 992	411 597 359	188 159 248

Note 7A | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Avregnet med statskassen	31.12.2018	31.12.2017	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	411 650 274	451 829 738	-40 179 464
Varige driftsmidler	19 535 430	20 357 308	-821 879
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-	-	-
Sum	431 185 704	472 187 046	-41 001 343
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	42 683 985 908	49 124 197 803	-6 440 211 895
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-
Sum	42 683 985 908	49 124 197 803	-6 440 211 895
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	-	-	-
Kundefordringer	5 851 635	6 270 934	-419 299
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	-	684 000	-684 000
Andre fordringer	7 609 063	5 709 315	1 899 748
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Sum	13 460 698	12 664 249	796 449
Statens kapital			
Opptjent virksomhetskapital	-334 800 865	-270 519 118	-64 281 747
Reguleringsfond	-164 865 126	-141 078 240	-23 786 886
Lånemellomværende med staten	-42 683 985 908	-49 124 197 803	6 440 211 895
Statens rentebærende kapital	-45 446 591	-161 365 344	115 918 753
Sum	-43 229 098 490	-49 697 160 505	6 468 062 014
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-	-	-
Øvrig langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-14 838 739	-8 130 489	-6 708 250
Skyldig skattetrekk	-10 830 506	-9 894 195	-936 311
Skyldige offentlige avgifter	-6 342 166	-6 214 106	-128 060
Avsatte feriepenges	-25 256 944	-24 199 453	-1 057 491
Mottatt forskuddsbetaling	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-20 551 993	-16 624 560	-3 927 433
Sum	-77 820 348	-65 062 803	-12 757 545
Avregnet med statskassen*	-178 286 528	-153 174 210	-25 112 319

Finansieringen av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler framgår som hovedregel av regnskapslinjen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*. Finansieringen av nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld framgår som hovedregel av regnskapslinjen *Avregnet med statskassen*.

Avstemming av endring i avregnet med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-488 329 386
Konsernkonto innbetaling	683 221 969
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	194 892 582
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	-
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	-
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	425 000
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-36 292 797
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	-
- Endring i statens kapital	-115 918 753
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (underkonto 1996)	-
Korrigerings av avsetning for feriepenges (ansatte som går over i annen statlig stilling)	
<i>Andre avstemmingsposter (spesifiseres)</i>	
+ Endring i Opptjent virksomhetskapital og Reguleringsfond	88 068 634
+ Korrigerings av avvik i avregnet med statskassen fra tidligere år	133 354
+ Endring i langsiktige forpliktelser	-
+ endring avsatt AGA for endring av pensjonskostnader	-
+ renter av mellomværende med statskassen (underkonto 1977 kap560381)	1 265 102
- Renter av statens kapital (underkonto 1976 kap 560380)	-1 189 169
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	131 383 953
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	-106 271 634
Sum endring i avregnet med statskassen *	25 112 319

* Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor. Avregnet med statskassen i oppstillingen gjelder kapittel 2470.

Note 7B | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

	31.12.2018	31.12.2018	
B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Oppstillingen er gjort med utgangspunkt i virksomhetsbalansen			
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	411 650 274	-	411 650 274
Varige driftsmidler	19 535 430	-	19 535 430
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-	-	-
Sum	431 185 704	-	431 185 704
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	42 683 985 908	-	42 683 985 908
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-
Sum	42 683 985 908	-	42 683 985 908
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	-	-	-
Kundefordringer	5 851 635	-	5 851 635
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	-	-	-
Andre fordringer	7 609 063	84 736	7 524 327
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Sum	13 460 699	84 736	13 375 962
Statens kapital			
Opptjent virksomhetskapital	-334 800 865	-	-334 800 865
Reguleringsfond	-164 865 126	-164 865 126	-
Lånemellomværende med staten	-42 683 985 908	-	-42 683 985 908
Statens rentebærende kapital	-45 446 591	-	-45 446 591
Sum	-43 229 098 491	-164 865 126	-43 064 233 364
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-	-	-
Øvrig langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-14 838 739	-	-14 838 739
Skyldig skattetrekk	-10 830 506	-10 830 506	-
Skyldige offentlige avgifter	-6 342 166	-2 675 632	-3 666 534
Avsatte feriepengar	-25 256 944	-	-25 256 944
Mottatt forskuddsbetaling	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	-20 551 993	-	-20 551 993
Sum	-77 820 348	-13 506 138	-64 314 210
Sum	-178 286 528	-178 286 528	-

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter øko-nomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom virksomheten har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser, inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

Note 7B forts. | Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

For gjennomstrømningspostene vil det være følgende sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende (regnskapfører 715510)

	31.12.2018	31.12.2018	
Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Rentebærende utlån	42 891 964 361	-	42 891 964 361
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Sum	42 891 964 361	-	42 891 964 361
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 602 511 061	-	1 602 511 061
Andre fordringer	-2 744 529	-2 842 869	98 340
Bankinnskudd, kontanter og lignende	34 002 353	-	34 002 353
Sum	1 633 768 885	-2 842 869	1 636 611 754
Statens kapital			
Fondsmidler	-244 900 000	-	-244 900 000
Lånemellomværende med staten	-42 681 186 228	-	-42 681 186 228
Sum	-42 926 086 228	-	-42 926 086 228
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-11 831 109	-	-11 831 109
Skyldig skattetrekk	-120 751	-120 751	-
Skyldige offentlige avgifter	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	200 617	-8 451	209 068
NAV	-14 397 887	-14 397 887	-
Sum	-26 149 130	-14 527 089	-11 622 041
Sum	1 573 497 887	-17 369 958	1 590 867 845

Note 8 | Boliglånsordningen i SPK

SPK administrerer statens boliglånsordning for ansatte (HTA §5.1), og låneordningen for ansatte i NSB-systemet eller tidligere Jernbaneverket. De fleste av SPKs medlemmer kan søke om boliglån i SPK. Resultatregnskapet viser innbetalte og opptjente renter i 2018 på i alt 1 milliarder kroner, sammenlignet med 1,2 milliarder kroner i 2017. Det er i tillegg innbetalt 23,8 millioner kroner i gebyrer fra lånekundene i 2018, mens det i 2017 ble innbetalt 25 millioner kroner.

Netto tap på utlån viser i 2018 en utgiftføring på 430 000 kroner, mens det i 2017 ble utgiftsført 370 000 kroner. Det er i 2018 utgiftsført 29,1 millioner kroner for administrasjon av boliglånsordningen, mens det i 2017 ble utgiftsført 31 millioner kroner.

Ved utgangen av 2018 utgjorde samlet utlån 42,7 milliarder kroner, sammenlignet med 49,1 milliarder kroner ved utgangen av 2017. Reduksjonen i utlån følger av at det kan tilbys gunstigere lånebetingelser i markedet sammenlignet med SPK.

Siden SPK administrerer boliglånsordningen på vegne av staten, vises lånemellomværende med staten, tilsvarende samlet utlån, som gjeld i balansen. Utlån og lånemellomværende med staten er basert på tall fra kontantregnskapet.

Boliglånsordningen i SPK	2018	2017	2016
Inntekter			
Renteinntekter lån	976 749 867	1 173 390 604	1 506 454 712
Øvrige inntekter	119 515	18 354	-
Gebyrer lån	23 764 482	24 943 644	27 940 146
Sum inntekter boliglånsordningen	1 000 633 864	1 198 352 602	1 534 394 858
Utgifter			
Tap på utlån	429 931	370 407	-106 868
Administrasjonskostnader	29 079 501	30 878 949	34 824 092
Sum utgifter boliglånsordningen	29 509 432	31 249 356	34 717 223
Resultat boliglånsordningen i SPK	971 124 432	1 167 103 246	1 499 677 635

Note 9 | Premieinnbetalinger og øvrige inntekter knyttet til pensjon**Premieinnbetalinger**

Samlede innbetalinger for pensjonspremie samt yrkesskade- og gruppelivspremie utgjør 22,8 milliarder kroner for 2018. Til sammenligning utgjorde premieinnbetalingene 21 milliarder kroner i 2017. Økningen på 1,8 milliarder kroner skyldes lønns- og bestandsvekst samt at høyere vekst i grunnbeløpet i folketrygden ga økte reguleringskostnader for pensjonister og oppsatte rettigheter.

Pensjonspremien faktureres med 6 terminer årlig. For de fleste kundene forfaller den siste terminen for 2018 til betaling i 2019. Siste fakturert premie termin for 2017 er tilsvarende innbetalt i 2018. Yrkesskade- og gruppelivspremiene faktureres og innbetales årlig.

	2018	2017	2016
Pensjonspremie inkl. AFP-premie og medlem-sinnskudd	22 580 149 132	20 739 508 899	14 432 824 006
Yrkesskadepremie	122 881 220	127 520 267	132 705 765
Gruppelivspremie	109 745 869	107 846 305	105 909 984
Sum premieinntekter	22 812 776 221	20 974 875 471	14 671 439 755

Øvrige inntekter

For virksomheter som melder seg ut av pensjonsordning i Statens pensjonskasse beregnes et sluttoppgjør som viser kundens over- eller underfinansiering på utmeldingstidspunktet. Det ble innbetalt 2,4 millioner kroner i sluttoppgjør i 2018. I 2017 utgjorde netto innbetalte sluttoppgjør fra utmeldte kunder 27,6 millioner kroner.

Forsinkelsesrenter, purregebyrer m.m. utgjorde 2 millioner kroner i 2018 mens det i 2017 var 2,2 millioner kroner.

	2018	2017	2016
Innbetalt sluttoppgjør utmeldte kunder	2 351 315	27 642 885	-
Forsinkelsesrenter, purregebyrer m.m.	2 016 968	2 206 208	-
Sum øvrige inntekter	4 368 283	29 849 093	-

Note 10 | Pensjons- og forsikringsutbetalinger

Pensjoner

Utbetalte pensjoner utgjør 27,6 milliarder kroner i 2018, sammenlignet med 26,4 milliarder kroner i 2017. Økningen skyldes vekst i antall pensjonister samt G-regulering av løpende pensjoner. Utbetalingene inkluderer pensjoner som er utbetalt for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, som er blant ordningene som administreres av SPK. I henhold til overføringsavtalen mottar SPK refusjon av pensjoner som er utbetalt på vegne av andre pensjonsleverandører. I 2018 utgjorde disse refusjonene 614 millioner kroner.

Det er i 2018 avskrevet 37 millioner kroner i forbindelse med for mye utbetalt pensjon, fordelt på 5 450 pensjonssaker. Tilsvarende utgjorde avskrivninger av for mye utbetalte pensjoner 49 millioner kroner i 2017. Renter ved for sent utbetalte refusjonspensjoner utgjorde 0,5 millioner kroner i 2018 sammenlignet med 0,5 millioner kroner i 2017.

Personskade- og gruppelivserstatninger

Utbetalte *yrkesskadeerstatninger* utgjør netto 76,5 millioner kroner i 2018, sammenlignet med 76 millioner kroner i 2017. Beløpet inkluderer refusjon til folketrygden på 120 prosent av foregående års utbetalinger av erstatninger i henhold til lov om yrkesskadeforsikring. Dette utgjorde 37 millioner kroner i 2018. Utbetalte yrkesskadeerstatninger varierer fra år til år avhengig av blant annet når skaden blir meldt SPK, skadelidtes behandlingsbehov, skadelidtes alder, skadeomfang og endringer i rettsstilstanden.

Utbetalte *gruppelivserstatninger* utgjør 180 millioner kroner i 2018, sammenlignet med 168 millioner kroner i 2017. Utbetalte erstatninger det enkelte år avhenger både av antall saker (innmeldte dødsfall som gir rett til erstatningsutbetaling) og erstatningsbeløpet i de enkelte sakene. Erstatningsbeløpet avhenger blant annet av antall barn under 25 år.

Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har gitt SPK fullmakt til å behandle og utbetale erstatninger på vegne av dem. Dette gjelder erstatninger knyttet til skadetilfeller i utenlandsoppdrag, engangserstatninger knyttet til dødsfall og invaliditet ved avtjening av verneplikten samt utbetalinger i forbindelse med bilskadeordningen i staten. Samlet er det utbetalt 54,5 millioner kroner knyttet til disse belastningsfullmaktene i 2018. Tilsvarende beløp for 2017 utgjorde 64,3 millioner kroner.

Øvrige utgifter

Det er i 2018 utgiftsført 576 millioner kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av forsikringsordningene, sammenlignet med 572 millioner kroner i 2017.

I 2018 utbetalte SPK 2,5 millioner kroner i vartpenger og arbeidsgiveravgift sammenlignet med 4 millioner kroner i 2017. Vartpenger er en økonomisk støtteordning for ansatte som blir overtallige og oppsagte fra ikke-statlige virksomheter med medlemskap i Statens pensjonskasse. Vartpengeordningen i SPK fases ut fra 1. mars 2016. For virksomheter som ikke tidligere har søkt om og blitt fritatt fra vartpengeordningen, betyr dette at ansatte som blir sagt opp etter denne datoen ikke lenger vil ha krav på vartpenger. De som allerede mottar vartpenger, vil fortsette å motta vartpenger som før.

Regnskapet er i 2018 belastet med 24 millioner kroner i beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden av beregnet arbeidsgiverandel og medlemsandel for virksomheter som ikke er pålagt å betale arbeidsgiverandel og medlemsandel direkte til Statens pensjonskasse. Beløpet utgjør en teknisk beregning av arbeidsgiveravgiften. Til sammenligning viser tilsvarende tall for 2017 en beregnet arbeidsgiveravgift på 32 millioner kroner. Grunnlaget for beregning av arbeidsgiveravgift er lavere i 2018 som følge av at flere virksomheter som tidligere ikke betalte premie til SPK ble premiebetalende i 2018.

Note 10 forts. | Pensjons- og forsikringsutbetalinger

	2018	2017	2016
Utgifter			
Alderspensjoner	15 238 410 697	14 436 775 297	13 972 251 562
Særalderspensjon	2 663 666 305	2 465 641 122	2 286 000 000
Uførepensjon	2 325 708 414	2 408 194 905	2 577 000 000
Ektefellepensjon	3 719 677 719	3 651 885 464	3 631 000 000
Barnepensjon	118 735 797	119 095 060	125 000 000
Avtalefestet pensjon (AFP)	3 485 729 716	3 304 124 070	3 232 000 000
Sum utbetalte pensjoner inkl. renter ved for sen utbetaling	27 551 928 648	26 385 715 918	25 823 251 562
Mottatt refusjon utbetalte pensjoner for andre ordninger (-)	-614 404 515	-549 344 048	-798 946 232
Avskrivning utbetalte pensjoner	37 457 490	49 154 153	45 867 837
Renter ved for sent utbetalte refusjonspensjoner	473 124	501 580	-
Netto utbetalte yrkesskadeerstatninger (inkl. avgift NAV og div. honorarer)	76 499 562	76 135 825	68 836 464
Utbetalte gruppelivserstatninger	180 224 131	167 996 440	200 007 562
Utbetalte personskadeerstatninger på vegne av Forsvaret og Justisdepartementet (inkl. div. honorarer)	54 491 283	64 297 652	-
Sum utbetalte forsikringserstatninger	27 286 669 723	26 194 457 520	25 339 017 193
Administrasjonskostnader	575 730 555	572 260 733	549 932 184
Utbetalte vartpenger og arbeidsgiveravgift	5 974 613	10 115 066	-
Refusjon vartpenger fra arbeidsgiver (-)	-3 505 947	-6 102 158	-
Beregnet arbeidsgiveravgift til folketrygden	24 000 000	32 000 000	-
Sum øvrige utgifter	602 199 221	608 273 641	549 932 184

Note 10 forts. | Statistikk til Pensjons- og forsikringsutbetalinger

Ordning		Pensjoner etter lov om SPK			Storting og regjering	Øvrige ordninger	Totalt	POA	Totalt inkl. POA 2018
Ordning 3010 fordelt på Utbetalte pensjoner:		Stat	Kommune/ fylkeskommune	Andre					
AFP	Menn	583 510	748 850	220 286	-	158	1 552 804	6 562	1 559 366
	Kvinner	654 950	1 117 866	159 910	-	200	1 932 926	63 082	1 996 007
	Totalt	1 238 461	1 866 715	380 196	-	358	3 485 730	69 644	3 555 374
Alderspensjon	Menn	3 915 551	2 207 401	2 179 535	34 548	15 438	8 352 474	26 182	8 378 656
	Kvinner	2 324 856	2 820 775	1 692 858	22 231	25 218	6 885 937	145 149	7 031 086
	Totalt	6 240 407	5 028 176	3 872 392	56 779	40 656	15 238 411	171 331	15 409 742
Barnepensjon	Menn	33 332	15 983	10 653	272	92	60 333	720	61 053
	Kvinner	29 962	16 013	12 350	32	46	58 403	502	58 905
	Totalt	63 294	31 996	23 004	304	139	118 736	1 222	119 958
Ektefellepensjon	Menn	117 061	138 307	82 170	1 184	356	339 078	8 130	347 207
	Kvinner	1 683 047	618 841	1 044 421	13 851	20 440	3 380 600	9 638	3 390 238
	Totalt	1 800 108	757 147	1 126 592	15 035	20 796	3 719 678	17 768	3 737 446
Særalderspensjon	Menn	1 874 361	55 707	342 945	6 723	10 271	2 290 007	412	2 290 419
	Kvinner	213 938	50 372	95 432	2 223	11 694	373 659	714	374 374
	Totalt	2 088 299	106 079	438 377	8 945	21 966	2 663 666	1 126	2 664 793
Uførepensjon	Menn	241 508	192 426	220 497	758	243	655 432	3 468	658 900
	Kvinner	603 808	735 483	330 378	252	356	1 670 276	55 004	1 725 281
	Totalt	845 315	927 909	550 875	1 010	599	2 325 708	58 472	2 384 181
Sum utbetalte pensjoner	Menn	6 765 323	3 358 674	3 056 087	43 485	26 558	13 250 127	45 475	13 295 602
	Kvinner	5 510 561	5 359 349	3 335 349	38 588	57 954	14 301 801	274 089	14 575 891
	Totalt	12 275 884	8 718 023	6 391 436	82 073	84 512	27 551 929	319 564	27 871 493
Pensjonspremie		12 566 872	6 490 060	3 405 374		117 843	22 580 149	693 130	23 273 280
Premiereserve		427 461 486	75 701 736	38 666 308	562 263	917 313	543 309 106	7 620 134	550 929 240

Note 11 | Kundefordringer

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Fordringer mot forsikringsordningene	3 737 254	1 773 770	1 248 089
Fordringer mot NAV (Sykepenges og øvrige refusjoner) ¹⁾	1 255 981	1 608 487	1 296 923
Øvrige kundefordringer	858 400	2 888 677	2 329 670
Sum kundefordringer	5 851 635	6 270 934	4 874 683

1) Påløpte fordringer mot NAV er overvurdert i størrelsesorden 300 000 kroner, som følge av systemmessig for høyt beregnede refusjoner. Det er gjort en avsetning for dette i resultatet og under kortsiktig gjeld. Det er ikke forventet vesentlige tap i øvrige kundefordringer ved utgangen av året.

Note 12 | Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	-	684 000	-
Personallån og andre fordringer på ansatte ¹⁾	100 781	-	-
Feil innbetalinger fra kunder ¹⁾	-4 248	-	-
Forskuddsbetalte kostnader ²⁾	7 512 530	5 709 315	5 475 120
Sum andre kortsiktige fordringer	7 609 063	6 393 315	5 475 120

1) Gjelder Forskudd/Personallån til ansatte og feilinnbetalinger fra kunder.

2) Gjelder i hovedsak programvarelisenser.

Note 13 | Leverandørgjeld

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Leverandørgjeld til forsikringsordningene ¹⁾	5 278 139	1 729 400	5 982 789
Øvrig leverandørgjeld ²⁾	9 560 600	6 401 089	7 464 639
Sum leverandørgjeld	14 838 739	8 130 489	13 447 428

1) Gjelder pensjonspremie for 6. termin.

2) Gjelder hovedsakelig leverandørgjeld i forbindelse med betalingsformidling fra NAV, konsulent- og lisenskostnader.

Note 14 | Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Skyldige feriedager og fleksitid (inkludert arbeidsgiveravgift) ¹⁾	8 095 873	8 137 678	9 186 159
Påløpte kostnader ²⁾	12 456 120	8 486 882	8 459 581
Sum annen kortsiktig gjeld	20 551 993	16 624 560	17 645 740

1) Balanseføring av feriedager og fleksitid som de ansatte har til gode på virksomheten, utgjør til sammen 8 095 873 kroner, inkludert arbeidsgiveravgift ved utgangen av 2018.

2) Gjelder hovedsakelig påløpte kostnader som betalingsformidling fra NAV, konsulent- og lisenskostnader.

Regnskap for Jernbanens Pensjonskassefond

→ **Jernbanens Pensjonskassefond yter lån til ansatte i NSB BA og tidligere Jernbaneverket, samt disse virksomheters datterselskaper, som har eller har hatt medlemskap i Statens pensjonskasse. Fondet har en fast kapital på 48,7 millioner kroner. Renteinntekter fratrukket administrasjonskostnader tilføres statskassen. Kapitalen eies av Statens pensjonskasse.**

Det ytes lån til kjøp av bolig, påbygging/ombygging av bolig, skifteoppgjør samt refinansiering av lån med sikkerhet i den bolig som søkes belånt.

Låneordningen forvaltes av et styre. Administrasjon og forretningsførsel av lånevirksomheten er lagt til Statens pensjonskasse.

I 2018 ble samlet utlån redusert med 5,5 millioner kroner. Av samlet kapital på 48,7 millioner kroner var 14,5 millioner kroner utlånt ved utgangen av 2018. Renteinntekter fratrukket administrasjonskostnader tilføres statskassen og utgjør 0,4 millioner kroner i 2018.

Årsregnskapet for Jernbanens Pensjonskassefond er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement, og gir etter min vurdering et rettviseende bilde av fondets økonomiske status.

Jernbanens Pensjonskassefond revideres som statlig fond av Riksrevisjonen.

Finn Melbø
Administrerende direktør

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Beholdninger rapportert i likviditetsrapport	Note	Regnskap 2018
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank		28 291 093
Endringer i perioden		5 858 687
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		34 149 780

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet, 31.12.

Konto	Kontonavn	Note	2018	2017	Endring
640601	Ordinære fond (eiendeler)		34 149 780	28 291 093	5 858 687
810601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		-34 149 780	-28 291 093	-5 858 687

Note A | Forklaring av samlet tildeling

Det er ikke ført tildelinger eller tilskudd til fondet i 2018.

Det er registrert et tap knyttet til utlån for ansatte og pensjonister på 1 759 kroner. Dette er dekket inn under Statens garantiansvar.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016, punkt 8.

Jernbanens Pensjonskassefond ble ved lov av 8. juni 1973 nr. 54 overtatt av Statens pensjonskasse. Et statlig fond er

en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsern-kontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser

som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Inntekter				
Renteinntekter utlån		394 772	502 530	658 225
Inntekter gebyrer		19 399	24 947	31 316
Renteinntekter bank		147 427	108 640	107 259
Sum inntekter		561 598	636 117	796 800
Utgifter				
Administrasjonsutgifter	5	113 961	144 073	175 252
Sum utgifter		113 961	144 073	175 252
Årets resultat		447 637	492 044	621 548
Disponering av årets resultat				
Tilført statskassen		447 637	492 044	621 548
Sum disponering		447 637	492 044	621 548

Balanse

	Note	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER				
Utlån	2	14 541 811	20 056 827	25 746 526
Tidsforskyvning	3	155 836	580 234	-331 957
Innestående Norges Bank	4	34 002 353	28 062 939	23 285 431
Sum eiendeler		48 700 000	48 700 000	48 700 000
EGENKAPITAL				
Fond		48 700 000	48 700 000	48 700 000
Sum Egenkapital		48 700 000	48 700 000	48 700 000

Noter

Note 1 | Prinsippnote

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Løpende inn- og utbetalinger knyttet til låneporteføljen skjer på bankkontoer som tilhører SPK.

Justering av netto bevegelse i låneporteføljen mot NSB-fondets konto i Norges Bank skjer kontantmessig basert på foregående måneds bevegelser.

Denne tidsforskyvningen er i regnskapet vist på egen linje i balansen.

Note 2

Av den samlede fondskapitalen på 48 700 000 kroner var 14 541 811 kroner lånt ut ved utgangen av 2018.

Note 3

Løpende inn- og utbetalinger knyttet til låneporteføljen skjer på bankkontoer som tilhører SPK. Balanseført tidsforskyvning gjelder inn- og utbetalinger på lån i desember 2018 som vil bli trukket/belastet fondets bankkonto i januar 2019.

Note 4

Faktisk innestående Norges Bank er 34 149 780 kroner inkludert renter 147 427 kroner.

I regnskapet er beløpet presentert eksklusiv renter siden disse overføres Statskassen i januar 2019.

Note 5

Vederlag til SPK for administrasjon av fondet er utgiftsført med 113 961 kroner.

Statistikk

Antall pensjoner 31.12.2018

Ordning		Pensjoner etter lov om SPK			Storting og statsråder	Øvrige ordninger	Total	POA	Totalt inkl. POA
		Stat	Kommune/ fylkeskommune	Andre					
AFP	Menn	1 788	2 201	663		6	4 658	18	4 676
	Kvinner	2 627	4 350	586		7	7 570	281	7 851
	Totalt	4 415	6 551	1 249		13	12 228	299	12 527
Alderspensjon	Menn	43 053	22 991	29 568	198	97	95 907	270	96 177
	Kvinner	38 785	31 392	35 775	124	247	106 323	2 558	108 881
	Totalt	81 838	54 383	65 343	322	344	202 230	2 828	205 058
Barnepensjon	Menn	536	275	252	3	2	1 068	16	1 084
	Kvinner	507	265	279		2	1 053	9	1 062
	Totalt	1 043	540	531	3	4	2 121	25	2 146
Ektefellepensjon	Menn	3 583	2 388	3 436	11	10	9 428	252	9 680
	Kvinner	20 322	5 843	13 299	128	48	39 640	108	39 748
	Totalt	23 905	8 231	16 735	139	58	49 068	360	49 428
Særalderspensjon	Menn	5 248	352	1 539	20	45	7 204	2	7 206
	Kvinner	1 755	682	1 899	5	61	4 402	54	4 456
	Totalt	7 003	1 034	3 438	25	106	11 606	56	11 662
Uførepensjon	Menn	4 359	2 557	4 507	3	12	11 438	47	11 485
	Kvinner	11 898	10 534	8 990	1	45	31 468	1 319	32 787
	Totalt	16 257	13 091	13 497	4	57	42 906	1 366	44 272
Antall pensjoner	Menn	58 567	30 764	39 965	235	172	129 703	605	130 308
	Kvinner	75 894	53 066	60 828	258	410	190 456	4 329	194 785
	Totalt	134 461	83 830	100 793	493	582	320 159	4 934	325 093

Denne oversikten viser hvor mange pensjoner fordelt på kjønn som var registrert hos Statens pensjonskasse i de ordningene vi administrerer per desember 2018. Tallene er basert på godkjente pensjonsvedtak. Refusjonspensjoner er inkludert i tallene.

Utvikling i antall saker i forsikrings- og erstatningsordninger som administreres av SPK

	2014	2015	2016	2017	2018
Antall nye skademeldinger gruppeliv	206	191	208	189	184
Antall nye skademeldinger yrkesskade	519	609	672	686	603
Antall nye skademeldinger engangserstatning for vernepliktige	34	63	59	58	84
Antall nye skademeldinger personskade bilansvar	2	34	46	23	17
Antall nye skademeldinger billighetserstatning psykiske senskader internasjonale operasjoner (forskrift 02.12.2005)	39	34	49	52	34
Antall nye skademeldinger kompensasjonsordning veteran Intops («35 G-ordningen»)	64	66	70	74	46
Antall nye skademeldinger forsvarsloven § 55 (objektivt ansvar personskade Intops-personell)	3	6	12	19	16
Antall krav etter endring 18.06.2012 i kompensasjonsordning Intops («65 G-ordningen»)	24	11	10	7	2
Antall krav særavtaler tjenestereiser innland og utland, samt stasjonering i utlandet	1	8	14	33	8
Antall krav andre ordninger			12	13	5
Totalt antall åpne saker ved periodens utløp (alle ordninger)	838	722	720	781	774

Oppfølging av arbeidskriminalitet

→ **Som en del av fellesføringene i staten i 2018 har offentlige oppdragsgivere som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Her redegjør vi for hvordan vi sikrer at våre leverandører følger lover og regler ved tildeling av oppdrag og i oppfølgingen av inngåtte kontrakter.**

En viktig del av vårt samfunnsoppdrag er å motvirke arbeidskriminalitet. I 2018 har vi innført nye rutiner for inngåelse og oppfølging av kontrakter. Vi har også sjekket lønns- og arbeidsvilkår hos åtte av våre leverandører. Så langt har vi ikke avdekket noen urovekkende funn.

Vår Innkjøpsstrategi inneholder delmål som omhandler samfunnsansvar og krav til lønns- og arbeidsvilkår. SPK har utarbeidet retningslinjer som skal bidra til at SPK arbeider systematisk for å motvirke arbeidskriminalitet og sikre at leverandørene våre etterlever krav til lønns- og arbeidsvilkår.

Systemer og rutiner

I SPKs malverk for konkurranser informerer vi om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, og i alle våre avtaler for kjøp av tjenester over terskelverdi er dette kon-

traktsfestet. Som et ledd i anskaffelsesprosessen utarbeider vi en såkalt konkurransestrategi. I dette dokumentet avklarer vi blant annet om anskaffelsen innebærer høy risiko for brudd på lønns- og arbeidsvilkår. Vi beskriver også hvordan en eventuell risiko vil bli tatt hensyn til i konkurransen.

Vi bruker et elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy. Leverandører som ønsker å levere tilbud, må i dette systemet bekrefte at de har betalt skatt og mva. Vinnende leverandør må dokumentere at dette er i orden før kontrakt tildeles og signeres.

Viktige punkter i vår nye retningslinje

I 2018 innførte vi retningslinjer for oppfølging av inngåtte kontrakter, og her er noen av punktene:

- Plan for årlig oppfølging av de ulike avtalene
- Risikovurdering av avtaleporteføljen til SPK
- Registersjekk der dette er relevant
- Status/oppfølgingsmøte med leverandør der lønns- og arbeidsvilkår er et av temaene
- Sjekke skatt og MVA ved forlengelse av avtaler
- Stikkprøvekontroller basert på aktuell risikoprofil
- Stedlig kontroll der dette er relevant
- Oppfølging av avvik, vurdere sanksjoner

Åtte leverandører ble sjekket

I 2018 gjorde vi en risikovurdering av samtlige 59 inngåtte kontrakter der problemstillinger rundt lønns- og arbeidsvilkår kan være aktuelle. Basert på denne gjennomgangen valgte vi å sende ut egenrapporteringsskjema utarbeidet av Difi til åtte leverandører vi mente det var grunn til å sjekke.

Vi etablerte et tverrfaglig team og leide inn ekstern bistand for å sikre at vi gjorde gode vurderinger. Per 31.12. hadde vi ikke oppdaget noe urovekkende, men vi er fortsatt i prosess med flere av leverandørene – fordi vi har bedt om utdypende svar og oppklaringer.

SPK erfarer at det er vanskelig å få leverandørene til å svare på egenrapporteringsskjemaene, og svarene er til dels ufullstendige. Vi opplever rett og slett en lav modenhet når det gjelder å redegjøre for lønns- og arbeidsvilkår ute blant våre leverandører, og for oss har det vist seg at det er tidkrevende å få forholdende tilstrekkelig belyst.

Forenkling / konkretisering av egenrapporteringsskjema ligger inne som en forbedringsaktivitet i 2019.

Vårt bidrag til inkluderingsdugnaden

→ I juni 2018 vedtok regjeringen en inkluderingsdugnad som skal forplikte statlige virksomheter til å rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Her redegjør vi for hvordan rekrutteringsarbeidet i SPK har vært innrettet for å nå 5 prosent-målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden.

Etter 01.07.2018 har SPK rekruttert og ansatt én medarbeider med hull i CV-en. Dette utgjør 6,25 prosent av antall ansatte fra juli og fram til nyttår.

Vårt rekrutteringsarbeid fremover er endret på to områder. I utlysningstekster skal vi aktivt kommunisere at vi har kontorløsninger med universell utforming for å tiltrekke oss kandidater uavhengig av funksjonsevne. I tillegg har vi gjort inkluderingsdugnadens målsettinger tydelig i vår lederhåndbok, som er ledernes verktøy når de skal rekruttere nye medarbeidere.

Internt i organisasjonen har vi gjennomført informasjonstiltak om inkluderingsdugnaden rettet mot våre ledere. Vi har også lagt som føring at universell utforming skal være tema når vi videreutvikler eksisterende, eller bygger nye, interne saksbehandlingssystemer.

Revisjonsberetninger



Vår referanse 2018/00999-5

STATENS PENSJONSKASSE
FORVALTNINGSBEDRIFT
Org. nr.: 982583462

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Statens pensjonskasse sitt årsregnskap for 2018. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at -2 536 681 499 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 106 271 634 kroner, at avregning knyttet til innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten er -971 124 432 kroner, og at avregning med statskassen og andre overføringer fra staten knyttet til tilskuddsforvaltning er 5 071 724 440 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir årsregnskapet til Statens pensjonskasse et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2018 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2018, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Vi mener videre at årsregnskapet gir et rettvise bilde av virksomhetens resultat for 2018 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2018, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering

Det framkommer av prinsippnotene til henholdsvis bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskapet at årsregnskapet til Statens pensjonskasse innebærer en sammenstilling av regnskapsdata for de interne virksomhetsområdene Statens pensjonskasse Forvaltningsbedrift og Statens pensjonskasse Forsikring, i notene omtalt som «selskaper». Resultatene fra pensjons-, forsikrings- og boligordningene som forvaltningsbedriften administrerer er presentert som gjennomstrømningsposter i årsregnskapet, regnskapsført i henhold til kontantprinsippet. Pensjons- og forsikringsordningene er klassifisert som «tilskuddsforvaltning», mens boliglansordningen følger retningslinjer gitt for statsbankene og er klassifisert som «innkrevingsvirksomhet».

I prinsippnote til virksomhetsregnskapet opplyses det at: «Interne transaksjoner mellom driftsregnskapet og gjennomstrømningspostene er ikke eliminert, da de gjelder reelle pengestrømmer som påvirker ulike deler av

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	E-post	Internett	Bankkonto	Org.nr.
Postboks 6835 St Olavs plass	Storgata 16	22 24 10 00	postmottak@riksrevisjonen.no	www.riksrevisjonen.no	7694 05 06774	974760843
0130 Oslo						

regnskapet. Tilsvarende er reskontroposter i driftsregnskapet ført opp, selv om det ikke finnes bokførte motposter i de kontante gjennomstrømningspostene.»

Forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om årsregnskapet.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Virksomhetens ledelse er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoene for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste uttalelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene

- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med virksomhetens ledelse blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og eventuelt informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 26.04.2019

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Knut G. Lien
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur



Vår referanse 2018/00999-5

JERNBANENS PENSJONSKASSEFOND

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapet til Jernbanens pensjonskassefond for 2018. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og fondsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018.

Oppstillingen av fondsregnskapet viser at årets resultat er 447 637 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir årsregnskapet til Jernbanens pensjonskassefond et dekkende bilde av fondets inntekter og utgifter i 2018 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2018, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering

Det framkommer av prinsippnote at løpende inn- og utbetalinger knyttet til fondets låneporteføljene skjer på bankkontoer som tilhører Statens pensjonskasse forsikring. Videre opplyses det at justering av netto bevegelse i låneporteføljene mot fondets konto i Norges Bank skjer kontantmessig basert på foregående måneds bevegelse. Denne tidsforskyningen er i regnskapet vist på egen linje i balansen.

Forholdet har ingen betydning for vår konklusjon om årsregnskapet.

Ansvar for årsregnskapet

Jernbanens pensjonskassefond forvaltes av Statens pensjonskasse. Statens pensjonskasses ledelse er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at fondet rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	E-post	Internett	Bankkonto	Org.nr.
Postboks 6835 St Olavs plass 0130 Oslo	Storgata 16	22 24 10 00	postmottak@riksrevisjonen.no	www.riksrevisjonen.no	7694 05 06774	974760843

Side 2 av 2

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoene for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og eventuelt informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Oslo; 26.04.2019

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjefKnut G. Lien
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur

Årsrapport utgitt av Statens pensjonskasse.
Det tas forbehold om trykkfeil.

Rådgivning og design: Itera

Foto: Statens pensjonskasse, (s. 4, 12, 30)

Getty Images (s. 1, 3, 6, 15, 37, 40, 44)